

V luči Zapada

Od leta 1938 do 1945 je bilo vse avstrijsko gospodarstvo usmerjeno v nemški prostor in vpreženo v vojaške potrebe rajha.

Operacija na gospodarskem polju tekom leta 1945 je bila huda, skoroda smrtonosna, ker je bil ves vzhod in jugovzhod avstrijskemu izvozu in uvozu zaprt. Spomini na stare gospodarske zveze iz časa pred 1938 ne morejo več tvoriti pravilne osnove za nadaljnji gospodarski ustroj in razvoj.

Vzhodne države so se močno zagnale s svojimi petletnimi plani v lastno industrializacijo in tako v marsičem spremenile potrebe po uvozu iz Avstrije. Agrarna reforma na vzhodu je na drugi starni v veliki meri zmanjšala proizvodnjo, tako da Avstrija v povojnih letih ni mogla v svoji sosesčini kriti svojih življenjskih potrebščin.

Pomoč Zapada je bila edina stalna osnova avstrijskemu gospodarstvu. S to pomočjo, ki je prvotno prihajala v okvirju UNRE in sedaj v okvirju Marshallovega načrta, se je pričelo avstrijsko gospodarstvo urejevati in življenjske prilike so se jele dvigati na višino, ki nikakor ne odgovarja lastni gospodarski zmogljivosti.

Ne moremo prezreti, da bo Avstrija za leto 1950 uvozila blaga za 570 milijonov dolarjev ali 15 milijard šilingov. Izvoz pa bo znašal predvidoma 354 milijonov dolarjev ali nad 9 milijard šilingov. Primanjkljaj v avstrijski zunanji trgovini za leto 1950 je torej predviden v višini nad pet milijard šilingov ali 200 milijonov dolarjev. Kritje tega primanjkljaja je danes doprinos Zapada k našim življenjskim prilikam, kar bi povprečno znašalo na vsakega prebivalca v Avstriji 700 šilingov letno.

Leta 1952 poteče Marshallov načrt. Do tega časa bi morala Avstrija po Marshallovem načrtu ali dvigniti pri vsakem avstrijskem prebivalcu proizvodnjo za 700 šil. letno (to velja tudi za otroke in starčke) ali pa bi se morale življenjske prilike znižati za imenovano vsoto.

Nakazani sta dve poti, da pride avstrijsko gospodarstvo do tega odmerjenega cilja. Prvič povišanje proizvodnje, torej pri isti plači več dela, s tem cenejša proizvodnja in tako povečanje izvoza. Drugič zmanjšanje uvoza tudi ob potrebi, da se marsičemu odpovemo, kar je danes v obilni meri na avstrijskem trgu na razpolago. Brez dvoma se da na polju uvoza marsikaj črtati, posebno pri južnem sadju in zelenjavi, ker je domačega blaga zadosti. Pri tej zadnji poti pa obstoja vprašanje, kaj bo k temu rekla Italija, ki seve ni zainteresirana samo na uvozu iz Avstrije, marveč še mnogo bolj na izvozu v Avstrijo.

Amerika, naš dosedanji dajalec, seve tirja, da se primanjkljaj v zunanji trgovini zmanjša in predvsem zmanjša z znižanjem uvoza.

Na drugi strani avstrijsko gospodarstvo močno računa z donosom tujskega prometa. Za letos je pričakovati močnega dotoka tujcev iz zapada, ker je v Avstriji za potnika s tujo valuto najcenejše. Razumljivo je, da zavisí ta stran donosa močno od razvoja vojne na Koreji. Če se bodo vojni zapletljaji omejili na Korejo, tedaj bodo ljudje predvidena potovanja tudi izvajali. Na drugi strani bo zaviselo tudi od avstrijskih hotelirjev, če si bodo znali s cenami in postrežljivostjo osvojiti srca in simpatije tujcev tudi za bodočnost ali pa bodo samo za enkrat pobrali tujcem dolarje in drugo tujo valuto.

Iz vsega, kar smo danes in tudi že v

Trst, Gorica in Koroška

Na veliki prireditvi slovenske pesmi na Repentabru dne 2. julija je slovenska narodna pesem povezala Slovence vseh pokrajin. Koroška zbera iz št. Lenarta pri Sedmih studencih in koroški „Slavčki“ so z našo narodno pesmijo osvojili srca goriških in tržaških Slovencev. Naši pevci so predali v znak trajne povezanosti rojakom v Trstu umetniško izdelano ročno delo, Slovincem v Gorici pa na predvečer posnetek doma „Družbe sv. Mohorja v Celovcu“.

Na Repentabru je bilo deset zborov in v medsebojnem tekmovanju so v stopnjevanju dovršenosti predvajali našo narodno pesem.

Narod je s svojim številnim obiskom in s svojim izrednim zanimanjem izrazil pevcem veliko priznanje in zahvalo.

Poleg skupnega nastopa sta naša zbora pela v petek dne 30. junija v Gorici in dne 1. julija v Trstu samem ter dvakrat v tržaškem radiu.

O poteku te kulturne manifestacije bomo poročali podrobno v prihodnji številki.

Vojna na Koreji

Zadnja poročila o položaju na korejskem bojišču javljajo, da prodirajo severno-korejske čete v območju mesta Suwon, oddaljene kakih 80 km od severno-korejske meje, še nadalje proti jugu. Mesto Suwon je še v rokah južno-korejskih čet. Domnevajo, da bo prišlo v tem območju do prvih spopadov med ameriški in komunističnimi severno-korejskimi četami.

V tem območju poizkušajo komunistične čete s hitrimi sunki proti jugu obkoliti južno-korejske čete, še predno bi prišla ojačanja, ki jih pošilja general Mac Arthur iz Japonske. Prvi ameriški oddelki suhozemne vojske so že prispeli v pristanišča na Koreji in so se z vlakom takoj odpeljali naprej na bojišče. Ameriške čete bodo po došlih vesteh prevzele predvsem obrambo strateško važnih točk severno od mesta Taejon, kjer je začasno sedež južno-korejske vlade. Ameriške suhozemne čete doslej še niso prišle v stik s komunističnimi četami Severne Koreje.

Ameriška letala so doslej napadala predvsem letališča v Južni in tudi Severni Koreji ter zbiranje komunističnih čet zlasti v območju Soeula, glavnega mesta Južne Koreje. Doslej so pri vojnih operacijah na Koreji izgubile Združene države 12 letal.

Vojnemu brodogstvu Združenih držav se je pridružilo najprej vojno brodogstvo Velike Britanije, nato pa tudi vojne ladje Avstralije in Nove Zelandске. V nedeljo je združeno vojno brodogstvo napadlo komunistične oddelke torpednih čolnov in so bili pri tem uničeni vsi

torpedni čolni z izjemo enega, kateremu se posrečilo pobegniti. Združeno brodogstvo ni imelo nikakih izgub.

V Washingtonu prevladuje splošno prepričanje, da bi se mogle upirati komunistične čete Severne Koreje največ 4 tedne, ako jim ne bi direktno pomagale čete komunistične Kitajske in pa Sovjetske zveze. Splošno prevladuje prepričanje, da do tega ne bo prišlo in bi tako ostal spor omejen na Korejo.

Varnostni svet proti komunističnemu vpadu

Iz Lake Success, sedeža Organizacije združenih narodov, sporočajo, da se je doslej izjavilo za sklep Varnostnega sveta, ki je obsodil vpad komunističnih čet Severne Koreje in označil ta vpad kot ogrožanje svetovnega miru, 40 držav. Proti temu sklepu so se izjavile tri države (Sovjetska zveza, Češkoslovaška in Poljska), dve državi (Egipt in Jemen) sta javili, da ne moreta zagotoviti Varnostnemu svetu nobene podpore v korejskem sporu. Manjkajo še izjave iz 12 držav. Med temi se bošta gotovo dve državi (Bela Rusija in ...).

... drugih člankih našega lista nakazali, je razvidno, da prav mnogo zavisí od avstrijskega gospodarstva samega ali bolje rečeno, od tega, če bo avstrijsko gospodarstvo znalo podrediti interes posameznikov interesom skupnosti, katero tvorijo vsi državljani.

Ukrajina) izjavili proti sklepu Varnostnega sveta.

Vlada Severne Koreje je poslala Varnostnemu svetu sporočilo, da smatra sklep Varnostnega sveta po predlogu Združenih držav kot nesramen napad na svobodo Severne Koreje. Vlada Severne Koreje je zato proglasila sveto vojno proti vpadu Združenih držav v Južno Korejo.

Osrednje glasilo komunistične stranke sovjetske zveze, „Pravda“, dne 3. julija izredno ostro napada Združene države in jih dolži direktnega vpada (agresije) v Južno Korejo.

Potres v Kolumbiji

V ponedeljek, dne 3. julija je potres v južnoameriški državi Kolumbija napravil ogromno škodo. Zlasti sta poškodovani mesti Laros in pa Villavincen-cio v pokrajini Meta,

Iz Jugoslavije

Tanjug javlja: Angleška zdravnica, dr. Niven Janef, je obiskala Jugoslavijo in se o tamošnjih medicinskih napravah ter o stanju medicine prav povoljno izrazila.

Slovenske posušene gobe pripravljajo za izvoz v Argentino. Tudi druge južnoameriške države se že zanimajo za slovenske gobe.

V Čapljini v Hercegovini gradijo veliko tkalnico za bombaž, kjer bo zaposlenih nad 1500 delavcev. Po vojni so namreč začeli v teh krajih gojiti bombaž. Tkalnico nameravajo spraviti v obrat januarja 1951.

Nedavno so javili listi, da je jugoslovanska policija aretirala vrsto špijonov. Med njimi sta bila tudi dva avstrijska državljana in sicer Meierhofer Otto in SS-oficir Lueger Heinrich.

Ob jugoslovenskih mejah

Bolgarska vlada je odpovedala s 1. julijem bolgarsko-jugoslovansko pogodbo o obmejnem prometu. V noti, ki jo je bolgarska vlada izročila jugoslovanskemu odpravniku poslov na sofijskem jugoslovanskem poslanstvu, izjavlja bolgarska vlada, da odpoveduje pogodbo med obema državama, ker so jugoslovanske oblasti že prejele težko prekršile določila te pogodbe z zaplenbo premoženja in z nasiljem nad prebivalstvom obmejnih krajev.

Po pogodbi, ki jo je sedaj Bolgarija odpovedala in ki je bila sklenjena še v času „večnega prijateljstva“ meseca avgusta 1947, je bila meja med obema državama skoraj popolnoma odpravljena. Za prehod iz ene države v drugo ni bilo potrebno nikako dovoljenje in vse je kazalo, da bo nastala v kratkem med Jugoslavijo in Bolgarsko carinska zveza.

* Beograjski dnevnik „Politika“ je objavil oster članek, ki ga je napisal podpolkovnik jugoslovanske armade, Ljubo Andjelić. Članek ugotavlja, da je kominform v zadnjem času spet nadaljeval z napadi na jugoslovansko vojsko in to po naročilu Moskve. Članek pravi nato: „Medtem ko je sovjetskim častnikom poverjeno nadzorstvo armad v satelitskih državah, prekriva Moskva svojo politiko s histeričnim kričanjem proti jugoslovanski vojski, ki naj bi ogrožala dežele vzhodne Evrope in celo tudi Sovjetsko zvezo. Vse to kričanje pa ne more oglušiti rožljanja z orožjem ob jugoslovanskih mejah.“

Britanski minister v Jugoslaviji

Na povabilo jugoslovanske vlade bo britanski minister za zunanjo trgovino, Bottomley, obiskal meseca avgusta Jugoslavijo, kjer bo ostal predvidoma dva tedna.

To je prvič po svetovni vojni, da potuje kak minister britanske vlade uradno v Jugoslavijo.

Nova francoska vlada

Na drugem mestu že poročamo, da je sestavil radikalno socialistični poslanec, Henri Queuille, novo francosko vlado. Nova vlada je najmočnejša desničarska vlada, kar jih je imela v zadnjih letih Francija. Socialisti v novi vladi niso zastopani, pač pa bodo podpirali novo vlado v parlamentu.

V novi vladi je ministrski predsednik tudi notranji minister. Prejšnji ministrski predsednik, Georges Bidault, je sedaj ministrski podpredsednik. Zunanji minister je spet Robert Schuman. Bivši ministrski predsednik, Paul Reynaud, pa je prevzel novo mesto ministra za „Franciji priključene države“, torej predvsem za Indokino.

Politični teden

Svetovni mir je spet na preizkušnji. To se ni zgodilo nepričakovano. Tihi dvoboj obteke velikih tekmecev vsebuje tudi trenutke, ko se orožje zalesketa. Vsak ve, da imamo v mislih Korejo, kjer se v velikem obsegu preliva kri in kjer nastopajo na bojišču vedno večje vojaške sile.

Če se ozremo nazaj, bomo v zadnjih povojnih letih našli tudi za korejski primer nekaj predhodnikov. V perzijski pokrajini Aserbejdžan so leta 1947 domači revolucionarji izvedli upor proti perzijski vladi. Ta upor, ki je na prvi pogled resno ogrozil prizadeto deželo, se je končal s porazom uporniškega gibanja. Takrat je bila v ozadju Sovjetska zveza. Potem je prišla 1948—49 berlinska blokada. Drugod in drugače je bilo zamišljeno in poizkušeno isto, izid pa je bil isti. Še nekaj sličnih primerov je mogoče ugotoviti, toda korejski je nedvomno najbolj značilen.

Kakor je danes svet žalibog razdeljen v neka interesna območja, katerih meje so zelo vnetljive, tako je treba tudi oboroženi spopad na Daljnem vzhodu gledati iz tega spoznanja. Gre za vojaški spopad med nekdanjim sovjetskim in ameriškim zasedbenim območjem. Tako stanje je danes, toda neizpodbitno dejstvo je, da je napadalec „ljudskodemokratska“ Severna Koreja, napadanec pa Južna Koreja. Že prvi potek sovražnosti je pokazal, kje so stale moderne oborožene divizije in kdo jih je organiziral. Napadeni „napadalec“ je bil popolnoma presenečen in to se je pokazalo v njegovem malodane vojaškem in moralnem razsulu.

S Korejo se je svetovna javnost razmeroma malo pečala. Je pač tako, da ostanejo večji dogodki vedno le skrbno pripravljeni in z mnogimi kulisami zakrita tajnost velikih sil. Prišlo je čez noč in vsa Evropa je zatrepetala, ker jo že sama misel na novo vojno spravi v obupno razpoloženje. Toda tudi po ameriških mestih je nastalo razburjenje. Prevniti časnikiarji so prav tako pisali o tamošnjem paničnem razburjenju. Zunanji minister Acheson pa je izjavil, da napad na Južno Korejo ni prišel nepričakovano. Ob tej priliki skoraj ni mogoče spregledati stališča egiptovskega zastopnika v Organizaciji združenih narodov, ki je ob priliki debate o korejski vojni nastopil proti predlagani ameriški resoluciji, češ, da velesile intenzivirajo samo takrat, kadar gre za njih koristi, ne pa, kadar so mali narodi v resnici ogroženi. Angleški zastopnik mu je odločno odgovoril, toda vtisa njegove izjave ni mogel izbrisati. In še nekaj bi omenili v tej zvezi: skupina evropskih in ameriških držav, „malih“ toda številnih članic Varnostnega sveta, je sklenila s posredovanjem med obema taboroma doseči ustavitev sovražnosti.

Korejski slučaj je torej v jasni sliki prikazal nevarnost današnjega svetovno-političnega položaja in je tudi prisilil direktne in indirektne udeležence pri tej stvari, da so dovolj jasno pokazali svoje karte.

Moskva hoče postopoma do svojega cilja

Prepuščamo čitateljem, da na drugih mestih — kar so gotovo potrudili — preberejo, kakšen potek so zavzele vojaške operacije na Koreji. Zdaj, ko so ozadja jasna in ko vemo iz časopisov potek dogodkov, moremo reči, da je korejska vojna poizkus revolucije v deželi, ki ni članica UNO in zato nima pravno-obvezne zaščite te organizacije ter predstavlja nekako sporno področje. Če so Sovjeti izbrali prav ta košček zemeljske oble za revolucijski poizkus, bi to pomenilo, da so stavili na mnogo, tvegali pa malo. Da verjetno nočejo tvegati svetovne vojne, je razvidno iz njihovega dosedanjega zadržanja. Severno-korejska armada ima ruske oklopniške in ruska letala. Ruskih oddelkov ni. Moskovski radio in časopisi govorijo in pišejo o „osvobodilni borbi“ korejskega naroda. Na drugi strani pa vemo, da so na bojišču še ameriška letala, ameriški tanki in — kar do zad-

nega ni bilo pričakovati — tudi ameriška pehota. Njih padalci se spuščajo na strategično važna mesta in ameriška mornarica je prevzela blokada (zaprtje) celotne (!) korejske obale. Prva divizija njih pehote je zavzela najbolj ogrožene položaje na fronti. Mnogo držav — med njimi Anglija, Kanada, Avstralija — so svoje mornarice postavile pod ameriško poveljstvo za pomoč južnokorejski republiki.

Do skupnih akcij proti napadalcu je prišlo po sklepu Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov. Prosto-voljni vojni odredi so pod „plavo“ zastavo Organizacije združenih narodov. Dejstvo je, da je korejska vojna izzvala oborožene poseg mnogih in številnih držav in da je velika večina držav, članic Organizacije združenih narodov, nastopila proti napadalcu. To so stvari, ki organizatorjem napada „ljudske armade“ na južno sosedo, dajo mnogo misliti. Diplomatski stiki med Ameriko, oziroma Zapadom in Moskvo, so ostali kakor so bili. Note neprestano izmenjujejo. Povsem verjetno je, in upamo, da se korejska vojna ne bo razširila v večji spopad. Skoraj večjega pomena v razmerah na Daljnem vzhodu pa utegne postati sklep ameriškega predsednika Trumana, ki je v svojem proglasu v zvezi s korejsko vojno izdal ukaz, da spada otok

Formoza pod ameriško zaščito

Formoza je zadnji del Kitajske, kjer se je obdržal na oblasti Čang-kaj-šek.

Med Slovenci po svetu

PISMO IZ AVSTRALIJE

Adelaide, 5. junija 1950.
Vsem dragim bralcem „Našega tednika“!

Težko je zapustiti svoj dom in vse, kar je človeku najljubše. Toda v tistih težkih časih sem moral zapustiti svoj domači kraj in prišel sem na Koroško, kjer sem se počutil kot doma. — Živel sem pri zavednih slovenskih ljudeh in kmalu sem se spoznal z vsemi ljudmi suške fare in res lepe dni sem preživel med suškimi prijatelji.

Toda vse na svetu mine in tudi ti lepi dnevi na Koroškem so šli mimo. Prišel je dan, ko sem se moral posloviti od številnih znancev, od vseh farank in faranov suške župnije. Z žalostnim srcem in s solznimi očmi sem se poslovjal od premile Koroške in dne 9. februarja sem odpotoval v daljni svet. Skozi Italijo sem prispel v Neapelj, kjer sem čakal več kot en mesec, dne 26. marca sem stopil na ladjo. Še enkrat sem s solznimi očmi pogledal na evropsko zemljo, ki jo mogoče nikdar več ne bom videl. Še enkrat sem v mislih pozdravil drago domovino in prelepo Koroško in ladja je zaplula na široko in daljno morje.

Po Sredozemskem morju smo vozili mimo otokov Sicilije in Krete, prispeli smo v Port Said ob vходу v Sueški prekop. Po prekopu smo pluli, med Azijo in Afriko smo se vozili in kmalu smo bili v Suez, zavozili smo v Rdeče morje ter prispeli v Aden. Na otoku Ceylonu smo pristali v Colombo, voznja pa je šla kar naprej preko ekvatorja. Vročina nas je mučila in morski valovi so priklicali morskoro bolezen, jaz pa sem ostal zdrav. Da nam ni bilo na ladji dolgočas, nas je zabaval kino, vsak večer pa je bila na krovu godba s plesom.

V prvo avstralsko luko, v Perth, smo prispeli 20. aprila in dne 25. aprila smo bili že v luki Melbourne, kjer smo se izkrcali. Z vlakom smo se odpeljali v Bonegille. Po enem mesecu sem bil tako spet na suhi zemlji in čutil sem se v tem novem svetu kakor na novo preroben.

Dne 11. maja sem se odpeljal iz Bonegille-a v 500 milj oddaljeno obmorsko mesto Adelaide, kjer bom predvidoma stalno ostal. Za enkrat še stanujemo v barakah. Vendar pa si ne smete predstavljati pod življenjem v barakah nekaj slabega. Po dva stanujeva v eni sobi. Hrane imamo dovolj, črnega kruha ne poznamo.

Do sedaj so ostali Amerikanci vsaj na zunanji nevtralnici do zadnjega poteka kitajske državljanske vojne. Lani je Čang-kaj-šekova soproga zaman prosila pri Trumanu za denarno in vojaško pomoč propadajoči nacionalni Kitajski. Vojna na Koreji pa je bila, ki je povzročila, da se je Amerika obvezala pred vsem svetom braniti tiste predele na Daljnem vzhodu, ki jih komunistična poplava še ni dosegla. Med temi je tudi Indokina, ki je, kakor znano, francoska kolonija in zato Francija tudi v vsem soglasja s Trumanovimi ukrepi.

Vsled dogodkov na vzhodu je borba okrog Schumanovega načrta začasno stopila v ozadje.

Debata v angleškem parlamentu

O tem načrtu je prinesla pri dvakratnem glasovanju večino vladni stranki. Predsednik Attlee je pojasnil razloge, zakaj Anglija ni soudeležena. Opozicijski voditelj Churchill je odločno zahteval, naj se Anglija priključi in opozoril na neugodne posledice, ki bi nastale iz odklonilnega angleškega zadržanja. — Attlee mu je odgovoril, da Velika Britanija ne more podrediti svojih najvažnejših industrij neki mednarodni ustanovi, „ki ne poseduje demokratičnega značaja“ in „ki ni nikomur odgovorna“.

Francija je dobila svojo vlado

En teden so vodilni francoski politiki drug za drugim — Pleven, Mayer in Bidault — poskušali sestaviti novo vlado, ali pa so sestavo odklonili. Končno je uspelo najnovejšemu pooblaščenec Hen-

ry-ju Queuille-u (izg. Kej) sestaviti novo francosko vlado. Parlament mu je dal zaupnico s 363 proti 208 glasovom. Njegov vladni program vsebuje med drugim naslednje: izvedba Schumanovega načrta, premirje v medstrankarskih bojih, izprememba volivnega zakona ter zvišanje plač državnim nameščencem. Slednja točka je usluga socialistom, ki so bili zahtevali to zvišanje in so kasneje glasovali proti bivši Bidault-jevi vladi, ki je njih predlog odklonila. Bodoči zunanji minister bo spet Robert Schuman.

„Nebo na Balkanu se je zjasnilo“

je izjavil grški mornariški minister Makas. Zastopal je svojo državo na zasedanju Evropskega sveta v Strassburgu. Dejal je, da pozdravlja dejstvo, da je Grčija mogla začeti dobro sosesčino z Jugoslavijo in da so odnosi s Turčijo, Egiptom in Italijo odlični. Dejal je še, da se ima Grčija za svoj dvig zahvaliti Marshallovemu načrtu in da bo s svoje strani vse doprinesla za miren razvoj na svetu.

IRO predaja skrb za begunce posameznim vladam

Z ozirom na to, da bo mednarodna begunska organizacija prihodnje leto prenehala s svojim delom, je 30. junija prenesla svojo upravno odgovornost za oskrbovanje 105.000 beguncev na različne evropske vlade in druge ustanove.

To izjavo je podal generalni ravnatelj organizacije IRO, Donald Kingsley, v svojem govoru pred cerkvenimi in civilnimi predstavniki raznih ameriških organizacij, ki pomagajo pri naseljevanju beguncev.

Kingsley je dejal, da so zaključili razgovore, s katerimi bodo odgovornost za nadaljnjo skrb beguncev v veliki meri prevzele vlade Francije, Belgije, Nizozemske, Danske in Norveške. V Nemčiji in Avstriji so določena taborišča za razseljene osebe predali v upravo nemškimi in avstrijskim oblastem pod nadzorstvom posameznih visokih komisij zasedbenih sil. „Nadaljevali bomo s preseljevanjem beguncev iz teh taborišč, dokler bo naša organizacija delovala,“ je dejal Kingsley. „Uspehi, ki jih je IRO dosegla, so izredni primer mednarodnega sodelovanja, ki mu ni enakega v vsej zgodovini. Organizacija je izvedla večje množično preseljevanje kot je bilo katero koli v zgodovini, razen med vojno.“

Združene države prispevajo 40% vsega proračuna te organizacije. Predsednik Truman je pred kratkim podpisal zakon, ki povečuje število beguncev, kateri se smejo naseliti v Združenih državah, od 205.000 na 341.000. Kingsley je še dejal: „Ko bo IRO prihodnje leto prenehala s delovanjem, bo pretežno opravljeno vse delo, za katerega je bila ta organizacija ustanovljena. Sedaj imamo v naših taboriščih okrog 250.000 razseljenih oseb in beguncev.“

Približno enako število beguncev, ki so upravičeni do naše moralne in politične zaščite ter do naše podpore pri preselitvi ali repatriaciji, pa živi izven taborišč. Na podlagi novega ameriškega zakona, bodo Združene države lahko sprejele nadaljnjih 140.000 beguncev poleg 160.000, ki so že prispeli čez morje. In mi jih bomo lahko poslali. Nadaljnjih 35.000 jih bo šlo v Avstralijo, 10.000 v Kanado in 35.000 v razne druge države. Skupno je to približno 200.000 beguncev.

Če bomo izvedli naselitev v tolikšem obsegu — je nadaljeval Kingsley — sem prepričan, da bodo razen določenih skupin ostali po nemških, avstrijskih in italijanskih taboriščih le še taki begunci, ki žele tam ostati za stalno.“

Kingsley je nato poudaril, da vprašanje razseljenih oseb ni istovetno z vprašanjem beguncev, ki bodo na svetu toliko časa, dokler bo živel komunistični totalitarizem.

„Vsak mesec pribeži v Avstrijo in Nemčijo iz držav za železno zaveso 1.500 ljudi, ki vsi zaprosijo za zaščito pri IRO. Drugi prihajajo v Trstu, ki je preplavljen z begunci — je dejal Kingsley. — V zadnjih treh mesecih je po poročilu grške vlade prišlo tudi v Grčijo okrog 3.000 beguncev. Drugi pa so se zatekli v Turčijo in drugam.“

ZANIMIVOSTI IZ ZDRUŽENIH DRŽAV

Za čiščenje pristaniških kanalov v New Yorku so začeli te dni uporabljati bager, katerega dvigalna naprava meri 157 m; pri bagru je zaposlenih 150 ljudi, bager lahko prenaša nad 6000 m³ materiala.

V Združenih državah je nad 18.000 kinematografov.

Povprečna starost belih žensk v Združenih državah je zdaj 71 let.

V zvezni upravi, v upravi posameznih držav in raznih krajevnih ustanovah je 6.203.000 nameščencev, ki na mesec dobijo skupaj 1.406.000.000 dolarjev plače.

V zadnjih 10 letih si je ogledalo nad 2.500.000 oseb spomenik na Mount Rushmore, kjer so v skalo vklesani obrazi štirih predsednikov: Washingtona, Jeffersona, Theodora Roosevelta in Lincolna.

OČETU TRPINU

VORANCU POBARINU

V SPOMIN

Ce prideš iz Podkrnosa na Radiše, se ti prikaže tik ob gozdu priprost, a čeden Pobarinov domek. Že na prvi pogled se vidi, da biva v njem skrbni in pridni ljudje. Tu se je rodil, živel, delal in trpel Voranc Pistotnik, p. d. Pobarin. Čeprav je bila dolga njegova bolezen in trpljenje, nas je vendar tako nenadoma zapustil. Še vedno je vozil in hodil na pot. Kot po navadi je hotel še v soboto 24. junija iti v Celovec. Ker je bil nekam le bolj slaboten, ga žena in hčerka nista pustili na pot. Popoldne mu je prišlo slabo, da se je vlegel. Ker mu ni odleglo, je dal poklicati gospoda župnika, da bi uredil z Bogom. V nedeljo zjutraj, dne 25. VI. pa je že zaspal za vedno.

Njegova bolezen sega nazaj v dobo prve svetovne vojne, ko so iz njega hoteli napraviti dobrega vojaka. Misleč, da se dela gluhega, ker je bil nekoliko naglušen, so ga le še bolj uglasili, da je trpel vse življenje, trpel še bolj, ker ga je zanimalo vse in je mnogo čital. Naši listi in Mohorjeve knjige so bili v njegovi hiši stalni gostje, ki so krepili njegov kremeniti slovenski značaj. Pred 12 leti se je ponesrečil in si pohabil desno roko, ki mu je ostala hroma, da ni mogel več delati kot prej. Zanj, ki je bil priden in marljiv kot mravlja, je bil to težak udarec, posebno še, ker mora mali kmet vedno biti sam prvi pri delu. Našel pa je vedno spet načine, da si je z vožnjo služil primanjkljaj za svojo družino. Višek njegovega križevega pota pa se je začel v drugi svetovni vojni. Edini sin, star 17 let, je namesto v nemško vojsko odšel v gozd. V hudi zimi leta 1945 je izčrpanega po izdajstvu izsledila policija, ga močno ranila, da je vsled zanemarjenosti izkrvavel in umrl. Težak je bil udarec ob izgubi sina, a najtežje je bilo, ko so rajnega že 60-letnega in bolehnega starčka z ženo in 16 letno hčerko vrgli v ječo, kjer je bil žrtev dnevnega pretepanja in mučenja. Nekoč je izjavil, da nima na trupu mesta, kamor bi položil roko, da bi ne bilo prizadeto od udarcev. To pa je moral doživeti mož, ki je bil skoz in skoz poštenjak, ki je vedno in povsod vsakemu rad pomagal. Še vse trpljenje in vsa bridkost zadnjih let njegove dobrohotnosti nista mogli streti. Bil je mož, ki v svojem življenju nikomur ni skrivil lasu; edini zločin, ki ga je storil, je bil, da je ostal Slovenec, da je vzgajal tako tudi sina, kateri je moral dati zato svoje mlado življenje, on pa svoje zdravje in končati pred časom svoje trpljenja polno življenje. A kljub temu smo ga srečali vedno dobre volje, z nasmehom na ustih in šalo na jeziku.

Dne 27. junija se je zbrala številna množica na Pobarinovem domu, da izkaže zadnjo počast možu-trpinu. Pred hišo žalosti je blagoslovil izmučeno

truplo m. g. prošt Trabesinger iz Podkrnosa in se v srce segajočih besedah poslovljal od pokojnega Voranca, ga postavil za vzgled vernosti, značajnosti in trpljenja. Med molitvijo smo spremili truplo na božjo njivo k farni cerkvi sv. Lamberta, kjer sta domači č. g. župnik in medgorski Lampicher opravila molitve za rajnega in slovesno sv. daritev. Na grobu pa se je č. g. medgorski kot domačin in sosed rajnega očeta poslovil v izbranih besedah od moža vere, ki se je v življenju vedno zavedal svoje dolžnosti do Boga, do svojega ljudstva in naroda — trpina, zavedal se te dol-

žnosti pred vsem v tistih dneh, ko je bil narod najbolj ponižan in teptan, in dal največ, dal svojo kri — svojega sina, kajti njegov sin ni padel za katerekoli brezbožne ideje, ampak, ker je bil očetovega duha. Iz tega prepričanja, katere dolžnosti ima do svojega naroda, je bil pripravljen dati tudi svoje življenje. Nato so je še domači č. g. župnik zahvalili za njegovo pomoč, naklonjenost in spoštovanje do duhovnika.

Naš vrli moški pevski zbor pa je zapel rajnemu v slovo na domu in po sv. maši-zadušnici na pokopališču pretresljive pesmi-žalostinke.

Dragi Voranc!

V miru božjem zdaj počivaj,
truplo izmučeno miruj,
v naročju božjem zdaj prebivaj,
z lučjo večno Bog te osrečuj!

Življenja trnjeva pot

Stopamo v mesec julij, v katerem kmet najbolj čuti resničnost znanih besed „v potu svojega obraza boš jedel kruh“. Pa vseeno je ta mesec lep, ker kmet vidi tudi sad svojega truda in vozi prve snope na skedenj in mirno zre v bodočnost.

Ta mesec pa osredotoči našo pozornost na naše novomašnike. Star pregovor pravi „na novo mašo pojdi tako daleč, da strgaš par čevljev, in dober duhovnik zaleže več, kakor 100 žandarjev.“ Premalo se zavedamo duhovnosti tega izreka. Ljudstvu, vzeti vero in pekel na svetu je gotov, to tudi drži. To smo videli pri SS-ovcih v taboriščih, katerim so najprej vzeli vero v Boga in potem so postali zmožni najhujših zverinstev. Vzemimo na primer čas od škofa Slomška naprej in prečimo, kaj je slovenski duhovnik storil na Koroškem tudi v narodnem oziru, kje bi bili, če bi teh slov. duhovnikov ne bilo. Tega se je zavedal tudi Hitler, ki se je tako kruto vrgel prav po duhovščini pri nas kakor po vsej Sloveniji. Misli si je, udaril bom pastirja in delo bo lahko. Bog pa ni dopustil izvedbe njegovega načrta in zgodovina nam pripoveduje, da Hitlerja ni več. mi pa smo še tu. Saj so prokovali že smrt Cerkev, po vojni bomo vse izvedli, kar je v tem oziru potrebno in bili bi izvedli, toda Bog nas je varoval te šibe in tudi ta „velikanski trinog“ si je razbil butico ob Petrovi skali.

Kaj je plačilo sveta za delo duhovnika? Ali so naš nepozabljeni Poljanec, nadbudni Kutej in duhoviti dr. Schuster in še nešteto drugih vseh narodnosti zaslužili vse to? Kaj bi v tem oziru vedela povedati ravno taborišča in sicer vsa od danes. Kdo bi se ne spominjal s hvaležnostjo g. dekana Hörnbecka, ki so bili še kaplan v Pliberku in so si osvojili vsa otroška srca kot le malokateri katehet s polaganjem trdnih temeljev mladini za na pot v življenje. Njih

plačilo pa je bilo mučeniška smrt v Dachau-u.

Na splošno smo mislili, da bo vsega tega konec, ko bo fašizem strl. Toda pogledajmo danes v svet! Ni treba daleč zreti in vidimo, da so temne sile še vedno na delu v tej ali oni obliki. Danes postati duhovnik pač ni kaj privlačnega. Kaj nam pomagajo zvonovi in najlepše bazilike, vse bi bile brez pomena, če so brez duhovnika. Zavedajmo se tega bolj živo in kdor ima količkaj vere, ne bo obrekoval tega stanu.

Leta 1920 je bila obširna pliberška župnija razdeljena. Skoro polovica je pripadla Jugoslaviji. Takrat se je vrnil iz vojne nadarjen fant, škofov Matevž iz Lakovice, nekdanjega dela pliberške fare. Videl je svet in se je odločil pozno za študij, postal je duhovnik in pel je v Mežici novo mašo in postal na fari župnik. Hitler ga je vrgel v pregnanstvo. Po zlomu se je vrnil na svojo faro. Toda novodobnim poganom ni bil po volji in za njega se veliki petek še ni končal.

Leta 1941 se je mežiška fara pripravljala na dve veliki slovesnosti, in sicer na 25 letnico župnikovanja dekana Hörnbecka in na novo mašo Matevža Krof. Toda prišlo je drugače. Vdor Hitlerja v Slovenijo na veliki petek 1941 je pomenil za Mežico črn dan. Neki takrat vsemogočni gestapovec, mlad Korošec, ki je pobiral duhovščino tudi po naših farah, se pojavi v župnišču, aretira dekana in kaplana. Kaplan je rajžal v pregnanstvo, dekan Hörnbeck pa v Dachau po smrt. Mladi Kuštrov bogoslovec je bil posvečen in tiho, brez vseh slovesnosti je daroval svojo prvo daritev v Račah pri Mariboru. Po zlomu Hitlerja se je vrnil in postal župnik v Črni pri Prevaljah. Na splošno pri ljubljen od vseh, kakor nalašč za Črno. Našli smo ubitega na samotni poti iz sv. Helene v Črno, kjer se je kot duhovnik službeno mudil. V petek pred binkošti je bil pokopan v Mežici.

Novi srbski patriarh

V soboto dne 1. julija je bil izvoljen za patriarha srbske pravoslavne cerkve v Beogradu Vinkentije Prodanović. — Novi patriarh je star 59 let in je bil doslej pravoslavni škof v Zletovem v južni Srbiji. Novega patriarha, ki je naslednik pred kratkim umrlega in znanega patriarha Gavrilu, so slovesno kronali v nedeljo v beograjski pravoslavni katedrali.

Izmed 22 škofov srbske pravoslavne cerkve se je moglo udeležiti volitev le 16 škofov.

Južna Amerika proti komunizmu

V glavno mesto južno-ameriške republike Bolivije, La Paz, je sklicano za sredo meseca julija posvetovanje vseh južno-ameriških držav. Glavni predmet posvetovanja bo, kako bi se mogle ameriške države najuspešneje boriti proti komunizmu.

Vlado Združenih držav Severne Amerike so povabili, naj pošlje na to posvetovanje svoje zastopnike.

FELBER BEIWAGEN
Schwingachse
Beiwagenbremse

„JAWA“ motorna kolesa
Glavna zastopstva:

JAKOB HERMANN
Celovec—Klagenfurt,
Villacherstr. 1 Tel. 49—51
Popravljalnica: Paulitschg. 13a
Tel. 47—56
Se ta teden dobimo vozila najnovjših „JAWA“-tipov

Kot rojaku nekdanje obširne pliberške fare se pač spodobi, da mu tudi „Naš tednik“ posveti skromen spomin. Navadno se spremeni novomašno cvetje v bodeče trnje, toda on je že na svoj najlepši dan, na dan svoje prve daritve stopal po bodečem trnju. Že v kelih prve svete daritve so padale kaplje solza. Že so rabljivi stegali roke po njem. Mežica je bila nato oropana svojih pastirjev. — Dogodkom pa je sledilo izseljevanje, nasilstvo itd.

Po svojem trpljenju in smrti je postal Matevž Krof podoben svojemu Mojstru, ki mu je izročil v oskrbo duše mežiške doline in v najboljši moški dobi ga je poklical k sebi. Ob tej veliki izgubi izrekamo Mežiški dolini tem potom svoje sočutje.

Dal Bog, da bi iz te krvi pognal nov cvet. **Pliberški faran.**

Karel Mauser:

Mrtvi rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE

32.

Misel ga je peknila, Gretin bledi obraz ga je bolel.

Ko bi res umrla?

Ni se mogel Grete zamisliti mrtve. Jeza na očeta je znova zrastle. Za otoka bi mu bilo hudo, za Greta ne.

Mraz je grizel skoz steno in z mrazom je prišla misel, ki je bila Podlipnikova. Foltej se je zgrozil in jo otrdel skušal odriniti. Toda misel se ni vdala.

Česa se boji oče?

Smrti Podlipnikovega rodu. Če umre Greta in obstane otrok, bo rod še dihal. Če umre otrok in obstane Greta, ki ne bo več mogla nositi Podlipnikove krvi, je rod umrl. Strhlenel bo in se sesedel kakor stara gnla ograja.

Ali se ni nekoč tega sam bal? Mar ni bil ta strah tisto, kar ga je pehalo proti Mojci?

Misel je tako ostra in tako jasna, da se Foltej ne more braniti.

S trdo stisnjenimi usti obstrmi Foltej v temo.

Zjutraj je bil Podlipnik kakor zlomljen. Folteju se ni zasmilil. Vprašanja od sinoči mu kljub vsemu ni mogel pozabiti.

„Boš ti stopil do strine?“ je votlo krehnil.

Foltej je samo prikimal.

„Da nas je tako udarilo,“ je spet kolcnil Podlipnik in s težkimi očmi ošinil sina. „Siliš sem jo, naj gre k doktorju, pa si ni dala dopovedati. Vse bi bilo prav, ko bi ubogala, tudi za otroka.“

Foltej je priprl oči. Strupena misel, ki se mu je utrnila ponoči, je bruhnila iz njega.

„Ne morete reči, da bi bil otrok fant.“

Podlipnikove sive oči so postale trde kot železo.

„Pri Podlipniku je prvi vselej fant,“ je uševal kakor da drugače ne more biti.

Foltej se je vzdignil in odšel mirno do vrat. Pri vratih se je obrnil in trdo siknil.

„Fant je že bil!“

In je zaprl vrata.

Podlipnik je z grgrajočim glasom obsedel za mizo.

POGLAVJE ENAJSTO

Strina se je vrnila. Ko je stopila v hišo in obletela samoto po kotih, jo je stisnilo pri srcu, da je skoraj na glas zavekala.

Nekaj čudnega je ležalo v hiši, nekaj tako težkega, da je zapiralo sapo.

Podlipnik jo je sprejel z mrzlimi očmi. Vedela je, da bo tako. Foltej ji je zanesel košaro v naizbo.

Ko je stopil k svoji nekdanji postelji, ga je nekaj zadrgnilo v grlu.

Z mokrimi očmi se je ujel na posušeni nagelj, ki je bil zataknen za križem.

Mojčin nagelj.

Segel je po njem. Nekaj lističev se je koj osulo. Držal ga je v roki kakor da je v nageljnu vse tisto, kar ga je nekoč veselilo.

Potlej se je obrnil in odšel po stopnicah. V banki, kjer je imel stehovsko obleko, je poiskal Miklovo Zalo in med stare liste vtaknil posušeni nagelj.

S prihodom strine se je vrnilo k Podlipniku staro življenje. Folteju se je zadelo, da je vse tako kakor pred Gretinim prihodom. Kadar je prišel kdo Pečnikovih, je bilo Folteju težko. Pečnica je kar naprej vekala, Pečnikove oči so skoraj očitale.

„Večkrat bi moral kdo k njej,“ je kar naravnost rekel pred strino. Foltej je slišal.

„Sami veste, da doktorji ne puste. Vsak nemir bi ji znal škodovati.“

Pečnik je molčal.

Vsa Podlipnikova hiša je čakala.

Na svetega Štefana so Folteja klicali. Držal je brzojav v roki in se tresel, da je strina koj bruhnila v vek.

„Kaj je?“ je buljil Podlipnik.

„Zdaj se bo odločilo.“

Folteju se je beseda ustavila.

Popoldne se je odpeljal.

Podlipnik je šel do kovčca z njim. Folteju je bilo kakor da gre sam. Nobe ne nista rekla.

Foltej je bil že dolgo iz vasi, ko je Podlipnik še kar naprej slonel na ograji. Brada mu je trepetala in sive, trde oči so izgubljeno nekaj iskale po sneženem Dobraču.

„Ko bi vsaj otrok ostal, vsaj fant.“

Foltejeva misel se mu je rogala.

Fant je že bil!

„Pa ne Podlipnikov,“ je skoraj zatulil Podlipnik kakor da Foltej stoji pred njim.

Samega sebe se je ustrašil. Odšel je v hišo in skoraj siknil proti strini:

„Nocoj ne bom večerjal.“

In je utonil v svojo kamro.

Folteja h Greti niso pustili, čeprav je prosil.

„Če bo bolj nevarno, vas bomo poklicali. Zdaj jo ne smemo vznemirjati. Prav pa je, da ste za vsak slučaj blizu.“

„Je še kaj upanja, gospod doktor?“ je skoraj moledoval Foltej.

(Dalje prihodnjič)

URA

Pri nas doma smo imeli lepo stensko uro. Ne dal bi je za nič na svetu. V kuhinji je visela nad vrati.

Koliko časa je že bila pri hiši, ni nihče vedel. Le take smo je bili navedeni, kakor bi bila živ član naše družine.

Tiktakala je enakomerno. Dolgčas je bilo, če se je ustavila. Ob takih dnevih se nam je zdelo, kakor bi kdo umrl. Ni bilo tiste toplote pri hiši, kakor sicer. Pa se je le redko ustavila. In tudi takrat ne za dolgo. Takoj jo je dal oče popraviti, saj je bilo brez njenega tiktakanja pusto.

Bila je res zanimiva ura. Rumena plošča z rimskimi številkami je bila vsa okrašena z rožami. Kazalca sta bila močna, nekako dostojanstvena. Gospodovalno sta se pomikala med številkami, kakor bi bila onadva gospodarja časa. In skopo sta nam merila čas. Ko pa je bilo tako prijetno pri nas doma!

Pod uro je bila lesena hišica, kukovičje gnezdo. Lepo rjavo je bilo pobarvano. Kadar je bila ura četrt, pol, tričetrt ali cela, takrat je skozi okroglo odprtino hišice pokukala kukovica in veselo zakukala: enkrat, dvakrat, trikrat, štirikrat.

Nič nismo dajali ubogi ptički jesti, pa je bila vedno pridna. Tudi slušala ni nikoli. Le prah se ji je od časa do časa nabral na glavi.

Morda je imela mladičke v gnezdu, morda, ker se ji je vedno mudilo nazaj. Vselej je le glavo pomolila skozi vhod, nagajivo pogledala, zakukala in se zopet skrila v gnezdo. Vendar pa nisem nikdar slišal kakega čivkanja v gnezdu. Pa tudi po hrano za mladičke ni nikdar hodila.

Najlepše je bilo, ko je tako hitro izginila z vhoda. Prav zato se je menda nismo nikoli naveličali. Ob nedeljskih popoldnevih smo jo včasih za mizo čakali, kdaj se prikaže iz gnezda. Res je prihitela, pokukala, pomežiknila z drobnimi očesi, dvakrat zakukala in zopet izginila. Takrat smo se ji smejali. Ob takih dnevih smo se tudi pogovarjali o njej.

Oče ni vedel, od kod je prišla in kdaj. Toliko je vedel, da jo je že on kot otrok občudoval in jo poslušal. Morda si je sama znesla gnezdo pod uro, morda, kdo ve?

Potem je doživljala vse lepe in težke ure v družini. Ko je umrl stari oče, je sedem dni tako žalostno pela, kakor bi vedela za nesrečo v družini. Kadar je treskalo za bližnjimi hribi, se je plaho skrivala v gnezdo in le kljunček pokazala skozi odprtino.

V vasi so jo poznali vsi otroci. Velikokrat so prišli k nam. Leseni vlaki, vojaki, sablje in puške so se takrat dolgočasile na tleh. Stali smo okrog ure in čakali. Nismo vedeli, kdaj pride, ker še nihče ni poznal skrivnosti, kako se meri čas. Vsi bi jo pa kaj radi videli! Čakali smo in čakali. Včasih se je zdelo, da čakamo že cele ure, a kukovice ni bilo. Posedli smo okrog mize, drugi so legali na tla na trebuh in si z rokami podpirali glavo in nepremično zrl v odprtino.

Tik—tak—tik—tak...

Usta so bila odprta, modre, rjave, črne oči so bile vprte v uro. Popoln mir. Zdaj zdaj se je slišalo, kako je kdo požrl slino, Sicer pa grobna tišina.

Tik—tak—tik—tak...

Tedaj je v uri nekaj zaropotalo. To je bilo vedno znamenje, da pride kukovica. Menda se je takrat odgnala z mesta. Res se je prikazala, zakukala in — izginila. Vsi smo zrl v odprtino, kakor bi nam namah zginile lepe in dolgo pričakovane sanje, ki izginejo, kadar so najlepše. Saj se je ne bi mogli nagledati.

Strmeli smo še in še v gnezdo, a kukovice ni bilo več. Vedeli smo, da bo čez toliko in toliko časa spet prišla, a da bi morali čakati celo večnost za en sam pogled, tega pa ne! Saj smo jo imeli radi, kako ne! Vendar je bilo škoda časa in potrpljenja.

Ku—ku—ku—ku...

Veselo je pela kukovica in gledala našega Janeza, ki je jokaval v zibelki. Rada ga je hodila gledat. Še nikogar izmed nas otrok tako. In zanimavo: tudi on je često stezal roke tja proti steni. Ko je začel izgovarjati prve besede, je

često zrl v gnezdo in zvesto ponavljal: ku—ku—ku—ku.

S kukavico sta postala najboljša prijatelja. To je bilo živ-žava! Kadar je kukovica kukala, je Janez molčal, kadar je ona molčala, je on kukal. Mi smo pa poslušali oba.

Večkrat je splezal na stol in je tam pričakal. V začetku se je je od blizu bal, tako da si precej časa ni upal na stol. S časoma se je je navadil tudi od blizu.

To njuno prijateljstvo pa je bilo usodno. Lepega poletnega dne se je zgodilo to-le:

Janez je premetaval v kuhinji svoje igrače iz kota v kot. Naveličal se je prav za prav že igrač. Sedel je sredi kuhinje in se oziral okrog. Oči so mu obvisle na uri.

Lovci na kite se vračajo

Po izredno uspelem lovu v Antarktidi (morje in celina okrog južnega tečaja zemlje) je 18 mednarodnih odprav za lov na kite na poti domov. Obložene so z bogatim plenom, ki bo izdatno prispeval h kritju svetovnega povpraševanja na olju, maščobah in mesu. Lovska sezona se je začela opolnoči 21. decembra preteklega leta in mnogo ladij je bilo odsotnih polnih šest mesecev ali pa še več.

Ladja „Balaena“, ki spada k eni izmed treh britanskih odprav, je že drugič zaporedoma prejela prvenstvo za obilnost plena. Ta ladja, ki ima več kot 15.000 ton tonaže, je pripeljala s seboj 203.500 sodov kitovega olja, ki bo služilo za izdelavo 40.000 ton margarine. Na krovu je imela poleg tega še 500 ton zmrznjenega kitovega mesa in 48 milijard enot vitamina „A“, katere so pridobili iz jeter kitov. Njena posadka 500 moških je predelala 2759 kitov, od katerih jih je bilo 1250 najbolj cenjene takozvane modre vrste.

Uspeh „Balaene“ ni bil lahek, ker je tekmovalje med norveškimi nizozemskimi, japonskimi in sovjetskimi ribiškimi brodomi pod mrzlim nebom Antarktide zelo ostro. Vendar pa je imela pri tem tekmovalstvu največ izgledov na prvenstvo, ker je ena izmed najboljših opremljenih ladij. „Balaena“ je edina trgovska ladja, ki ima tri letala, ki se lahko dvignejo iz njenega krova. Piloti, ki zagledajo pod seboj temne obrise kitov, opozorijo ribiče z odmetom bombe, ki razvije na razdaljo 20 milj viden oblak dima.

Povsem naravno je, da je ta nova naprava izpodrinila velik del tiste posebne sposobnosti, ki je bila v preteklosti značilna za lov na kite. Do konca prejšnjega stoletja je morala imeti vsaka ladja, namenjena za lov na kite, oporišče na obali, ker je obnovljala svoje zaloge. Ustanovitev modernega brodomarja, kateremu dovažajo petrolejske ladje v rednih presledkih gorivo in ostale potrebščine, je razmeroma nova. Kar je najbolj prispevalo k uspešnosti lova na kite, je uvedba ladij — predelovalnic, ki imajo odprt krn in so opremljene z žerjavom.

Kot tipalke orjaškega mehkučca, se žerjav oprime kitovega trupla in ga po lahko nagnjeni ploskvi potegne na krov. Tako lahko že na odprtem morju predelajo plen. Na ladjah kot je „Balaena“, lahko razparajo kita, izločijo olje iz jeter in z zmrznjenjem konzervirajo meso 6 metrov dolgih in 120 ton težkih kitov. Vse to napravijo v manj kot eni uri.

Ko ugledajo plen, gredo čolni, ki so opremljeni z majhnim topom, na lov. Spretnost topničarja je v tem, da si zna izbrati ugodno mesto za streljanje, to je, da približno določi, kje bo kit prišel na vodno površino. Kakor hitro je eksplozivna harpuna zadela svoj cilj, se začne boj, ki lahko traja od pol ure do dveh ur. Smrtno zadeti kit skuša na vse načine ubežati svoji kruti usodi. Divje plava zdaj v to, zdaj v ono smer, se potopi v globino in pride spet na površje.

Trenutno pa je tudi topničarjeva spretnost v nevarnosti, da zatone, ker

Pomagali si je z rokami na noge, pristopical do stola in ga začel vleči proti steni, kjer je tiktakala ura. Počasi se je skobacal na stol. Najprej na trebuh, potem na kolena, končno na noge. Z roko je dosegel uro.

Mirno in tiho je čakal, kdaj bo prišla kukovica. Desnico je približal odprtini v hišici. Čakal je in čakal. Skoro nestrpen je že postal.

Tedaj je v uri zaropotalo. Nekoliko se je prestrašil pa se je takoj zavedel. Res, kukovica je pokukala skozi zakukala. Tedaj pa — hop po njej! Že jo je Janez držal za glavo.

Ku—kuuuuuu...

Žalosten je bil ta njen zadnji glas. Ura se je ustavila. Kukovica je molela skozi odprtino svojo leseno glavo.

Zaman se je Janez oziral v odprtino: kukovica ni hotela več peti. Zanimivo. Tudi Janez več ne kuka. Od tistega časa je pri nas doma dolg čas.

J a n k o („Naša pesem“)

MIKLAVŽ TRPOTEC:

Mati

Nekoč, davno je že tega, sem prosil Boga, naj mi da, da bi zapel o materi. Takrat je bilo, ko sem bil daleč od nje in sem v zvezdnih nočeh ob božajočem morju še ujel sanjavo rahli odmev tožnih besed najinega poslednjega slovesa. In dal mi je Bog, da sem jo gledal v prividu na noč njene smrti in sem ji pel z besedo, ki je najlepša pesem, kar jih je kdaj zmoglo človeško srce: „Mamica... mamica... mamica...“

Kadar pa sedaj naletim na mater, naj je katerakoli že, je v meni kot topla tesnoba, ki jo vsi nosimo v najskritejšem kotičku srca. Je kot lepota, ki smo po nji kralji največjega bogastva in je prav zato nikomur ne razkazujemo, ker je naša, res samo naša. Kaj pa je še lepšega na tej lepi zemlji, kot je mati? Bog je še onstran in naše oči ga bodo gledale, kadar bo prišla ura, ki je zapisana v času. Tako nam tedaj ostane mati, kot privid le vsega lepega, čudež nad čudeži, najvišji dragulj v kroni božjega stvarstva. Bog je bil nad vse postavil: sam s seboj, ki Ga je nosila, kot je vsakerega od nas naša mati nosila, jo je posvetil. Kaj je še tako silna človeška sila proti tihemu névidnemu čudežu spočetja, brez katerega ni življenja? In kaj bi svet, da bi matere ne bilo?

Kot da bi lastno mater videl spet, mi je, kadar srečam ženo z otrokom. Ves svet mi je mračen in siv lahko, pa se v trenutku zjasni v čudežnem blešku materinih oči. Saj ne rečem, da so vse njihove oči enake, a skrivnost, ki je vanje položena, je ista vsem. Ta pa je tista, ki nas vleče k njim z nezadržno silo, četudi ji vzroka ne vemo, otroka, fanta, moža, da, tudi očeta!

Rad bi pel o materi, rad bolj kot vse na svetu. Komu od nas je ta želja tuja? In vendar še nisem našel pevca, naj je velik še tako, čigar beseda bi ne bila le golo jecanje, kadar hoče peti materi. Kako silnejši od njega je otrok, ki ji zna peti, kot ji nihče od nas ne zna, z eno samo, drobno, mehko besedo: „Mamica...!“ Kje naj ji tedaj pojem jaz, ki nisem ne pevec, ne otrok?...

Beri in širi

Naš tednik - Kronika

Slovinci po svetu

V KANADI

Na kanadski univerzi v Vancouru sta profesorja tudi dva Slovence, ki sta se tja preselila zaradi razmer v domovini. — Honorarni profesor slavistike je dr. Josip Mantuani iz Ljubljane. Ta je sin znanega umetnostnega in glasbenega kritika dr. Josipa Mantuanija, ki je bil v letih 1909 do 1924 ravnatelj Narodnega muzeja v Ljubljani.

Žena profesorja dr. Mantuanija je dr. Ljudmila Dolar-Mantuani. Ta je hčerka znanega mariborskega narodnega delavca in publicista profesorja dr. Antona Dolarja. Gospa dr. Ljudmila Dolar-Mantuani je postala profesor geologije na imenovani univerzi in je edina med geologi v Kanadi, ki pozna najboljše načine za ugotavljanje rudniških sestavin.

V ARGENTINI

Največ zaslug med katoliškimi Slovenci v Argentini za vzdrževanje ver-

stva in narodnosti ima v zadnjem desetletju gotovo preč. g. Janez Hladnik. Bil je misijonar med Slovenci v Argentini in vedno je šel tja, kjer je bilo največ dela in kjer je bila potreba največja.

Po naselitvi velikega števila Slovencev iz stare domovine v zadnjih treh letih v Argentini je nastalo močno slovensko naselje v Lanusu. Zato se je odločil Janez Hladnik, da zapusti svoje dosedanje mesto na Paternalu in na Avellanedi v Buenos Airesu, kjer je deloval skoraj 15 let in odpotuje v Lanus.

Na teološki fakulteti v San Luisu (to je slovensko bogoslovje v Argentini) sta postala doktorja bogoslovja gg. Mirko Gogala in Milan Kopušar.

Za hišnega duhovnika pri bratih kršćanske šole sv. Janeza de la Salle v Floridi je bil nastavljen bivši župnik pri Sv. Petru v Ljubljani, g. Alojzij Košmerlj.

GOSTOVANJE LJUBLJANSKE OPERE V CELOVCU

Od leve na desno: Basist Fric Lupša, altištka Elza Karlovcova, tenorist zagrebške opere Jože Gostič, sopranistka beograjske opere Valerija Heybalova

Slovenskim posojilničarjem

Te dni je prišel v našo celovško posojilnico star posojilničar, da bi mu dali pojasnilo in nasvet v neki zadevi. Pripovedoval je, da doma navadno žena pregleduje njegova pisma in ga je pred kratkim vprašala, pri katerih posojilnicah je včlanjen, ker je dobil poziv od dveh posojilnic, naj plača zvišano članarino. En dopis je bil od posojilnice v Hodišah, drugi pa od nemške posojilnice v Celovcu. Mož je hotel sedaj vedeti, zakaj mora doplačati to članarino in je hotel nasveta ali naj to zvišano članarino plača.

Ko so v času nacizma spajali naše slovenske posojilnice z nemškimi, je nemška posojilnica prevzela tudi vse člane slovenskih posojilnic. Slovenski posestniki so morali pristopiti k nemški posojilnici in so morali tam plačati deleže. — Nemška združena zveza je nedavno sklenila, da zviša deleže in pošilja sedaj članom dopise, naj doplačajo zvišane deleže.

Nemška posojilnica v Celovcu pa bi morala vedeti, da je spet vzpostavljena slovenska posojilnica v Celovcu in da je ta prevzela tudi prejšnje svoje člane. Zato bi bilo želeli in svetujemo vsem članom slovenskih posojilnic, naj izstopijo iz nemških posojilnic, kar naj na-

VELIKA SEZONA ZA PREKOMORSKE PARNIKE

Prekomorski parniki severnoatlantskih prog se pripravljajo na rekordno sezono. Pred kratkim je prispela v Southampton na Angleškem „Mauretania“, ki bo zdaj začela opravljati službo med evropskimi in ameriškimi lukami. Do zdaj je vozila na progi med New Yorkom in Zahodno Indijo ter s tem služila dolarje.

Koncem maja je nad 30 prekomorskih parnikov plulo med severno Evropo in severno Ameriko, od katerih bo odhajala večina iz Londona, Liverpoola in Southamptona. Napovedujejo, da bo iz Združenih držav in Kanade prišlo letos v Evropo 500.000 do 750.000 oseb in da bo 83% teh turistov obiskalo britanske otoke. Pričakujejo, da se bo 59% teh turistov vrnilo v Ameriko po morju, 21% pa bo potovalo v eni smeri z letalom, v drugi pa s parnikom.

ZOBNA KREMA S PENICILINOM

H. A. Zandar, profesor otroške stomatologije na zobozdravniški šoli Tuffovega kolegija, je vršil skozi dve leti poskuse, pri katerih si je 352 otrok od 6 do 14 let starosti čistilo zobe z zobno kremo, ki je vsebovala penicilin. Uspeh je bil sijajen: število primerov zobne gnilobe je bilo pri otrokih, ki so uporabljali to posebno kremo, za 54% manjše kot v skupini drugih otrok, ki so si snajžili zobe z navadnimi zobnimi kremami.

O bogati izbiri

Blago za prave
narodne Dirndle

TSCHERNUTTER

CELOVEC—KLAGENFURT
Karfreitstraße 1

KUPUJEM

KOŽE IN KOŽUHOVINO

po najvišjih dnevnih cenah

Hans Ban

TRGOVINA Z USNjem

Celovec-Klagenfurt, Osterwitzg. 4

Prevzamem kože tudi v strojenje.

pravijo s pismeno odpovedjo. Nato pa naj se zglasijo pri nas, kjer bodo morali tudi doplačati zvišani deleži. Vendar pa je zvišanje pri naši posojilnici nekaj manjše kakor pa pri nemški rajfajznovki. Ako bi torej dobili prejšnji naši člani poziv od nemških posojilnic za doplačilo deleža, jim tega deleža ni treba doplačati.

Nemška posojilnica bo pač onega, ki ne bo doplačal zvišane deleža, črtala iz seznama svojih članov, kar pa ni nikakoli nesreča in nobena škoda. Častna dolžnost in tudi praktična potreba vsakega slovenskega gospodarja pa je, da je član domače slovenske posojilnice. Zlasti moremo pričakovati, da se bodo

spet javili pri nas tisti, ki so bili pri naši posojilnici člani pred spojitvijo slovenskih posojilnic z nemškimi. Ti naj bi prišli nazaj v našo posojilnico brez posebnega pismenega poziva.

Pri tej priliki bi pozvali tudi vse tiste, ki imajo kaj denarja shranjenega doma, naj vložijo ta denar v posojilnico. Tu je denar bolj varen, prinaša obresti in vrši socialno dolžnost. Veliko ljudi je namreč, ki bi potrebovali posojilo za gradnjo stanovanjskih in gospodarskih hiš, posojilnice pa jim ne morejo pomagati, ker same nimajo zadosti denarja; ljudje namreč zelo malo vlagajo v posojilnice. Naša socialna dolžnost je, da pomagamo sosedu v potrebi, zato pa je tudi dolžnost vseh onih, ki denar imajo, da ga prinesejo v posojilnico in ga ne shranjujejo doma, kjer leži denar brez koristi, mrtev.

Val. Podgorc

Preskrba z maščobami

Pri današnjih prometnih razmerah in prometnih možnostih ter pri današnjem ustroju gospodarstva ni mogoče, da bi posamezni podjetniki, pa naj bodo to obrtniki, industrialci ali trgovci, živeli popolnoma za sebe in neodvisno od razvoja gospodarstva v domači in v tujih deželah. Ta odvisnost postaja z razvojem gospodarskega ustroja po vsem svetu vedno večja in povezanost posameznih gospodarstev vedno ožja in tesnejša.

Tudi kmetija je gospodarski obrat. Ta je svojevrsten in se v mnogočem razlikuje od industrijskih, obrtnih in trgovskih podjetij. Zato je bilo v kmetijstvu še najdalje mogoče ohraniti neko neodvisnost od razvoja ostalega gospodarstva. Toda ti časi so že tudi davno za nami in danes je tudi kmečko gospodarstvo vsakega posameznega kmeta v veliki meri odvisno od splošnega gospodarskega stanja v domači in v tujih deželah. Zato je tudi umljivo, da se mora danes vsak kmečki gospodar zanimati za pojave in za spremembe v gospodarskem življenju, ker je od tega v veliki meri odvisno, kako bo uredil svoje gospodarstvo in kako bo mogel od tega svojega gospodarstva dobiti čim večji čist dobiček.

Zelo važen proizvod našega kmetijstva so maščobe, ki so tudi eden najvažnejših delov naše prehrane. Zato bo gotovo zanimalo tudi naše kmetovalce, kako velika je danes proizvodnja maščob na svetu in kakšni so izgledi za preskrbo z maščobami v bližnji bodočnosti. Ker pri nas ne pridelamo toliko maščob doma, kolikor jih rabimo za prehrano prebivalstva, moramo seveda velik del maščob uvažati. Že samo to dejstvo pa nas spravlja v veliko odvisnost od večjega ali manjšega pridelka maščob na svetu in predvsem v deželah, od koder uvažamo največ maščob.

Pred vojno smo računali, da je na vsakega prebivalca prišlo letno približno 10 kg maščob. V letu 1948 je znašala ta količina le malo preko 8 kg in v letu 1949 približno 9 kg. Pri tem pa je vpoštevana vsa svetovna proizvodnja maščob. Previšek proizvodnje maščob je predvsem v državah z dolarско denarno veljavo in je zaradi pomanjkanja dolarjev v Evropi zato tudi uvoz maščob omejen, v kolikor jih ne dobivajo posamezne države — kakor na primer tudi Avstrija — brezplačno na račun Marshallove pomoči.

Rastlinske maščobe

Že pred vojno je hotela Velika Britanija doseči čim večjo neodvisnost pri preskrbi z maščobami. Izdelali so zato načrt, po katerem naj bi zasadili v kolonijah vzhodne Afrike (v Keniji) 1 milijon hektarjev površine z zemeljskimi orehi (Erdnuß). Na tej površini so nameravali pridelati letno 400.000 ton olupljenih zemeljskih orehov, to je 160.000 ton jedilnega olja. Začetkoma, to je leta 1946, je začelo s pridelovanjem neko britansko zasebno podjetje, ki je dobilo velike vladne podpore. Pokazalo pa se je, da je bil načrt zasnovan preveč velikopotezno, vlada je morala sama prevzeti celo podjetje, v katero je bilo do sedaj vloženo že skoraj 24 milijonov funtov šterlingov (=

1 milijarda 700 milijonov šilingov). Poleg zemeljskih orehov so pričeli še s pridelovanjem sončnic in so v preteklem letu pridelali skupno 2.000 ton olupljenih zemeljskih orehov in 800 ton sončničnega semena. Zato je Velika Britanija še vedno navezana na uvoz jedilnega olja iz Amerike.

Drugi veliki dobavitelj maščob je Argentina. Vendar pa proizvodnja oljnatih semen v tej deželi zadnja leta pada, razen tega pa je povzročila suša letos veliko škodo na kulturah sončnic. — Tudi Filipini v preteklem letu niso izvozili toliko raznih maščob in surovin za proizvodnjo teh maščob (n. pr. kopr, to so zmleti ali zdrobljeni kokosovi orehi) kakor v prejšnjih letih. Svetovna proizvodnja soje, iz katere izdelajo velike količine olja, je bila lanske leto 178 milijonov hektolitrov in tako za 10% manjša od proizvodnje v prejšnjem letu.

Združene države ameriške bodo imele velik previšek svinjske masti, ker so imeli kmetovalci na razpolago velike količine koruze za krmo svinj. Ravno tako je bila letos tudi izredno dobra letina oljčnega semena v deželah ob Sredozemskem morju, torej na Španskem, Portugalskem, v Grčiji, v Italiji in v Tunisu. Pridelki oliv so bili letos v teh deželah za 80% večji od pridelka v letu 1948/49. Zato je tudi pri nas mogoče dobiti v vseh trgovinah oljivo olje v poljubni količini, toda po razmeroma visoki ceni.

Lov na kite

Pri nas si navadno niti ne predstavljamo, kako velike količine maščob prinaša lov na kite. Kadar je ta lov slab, je navadno tudi preskrba z maščobami pomanjkljiva. Letošnji lov na kite se je pričel 22. decembra 1949 in je bil končan začetkom aprila. Pri lovu na kite v Antarktiki je bilo udeleženih sedem držav (Norveška, Velika Britanija, Holandska, Združene države, Sovjetska zveza, Argentina in Japonska). Ta lov na kite more dati okrog 600.000 ton kitovega olja, po dosedanjih poročilih je bil letos lov prav uspešen.

Maslo

V letu 1949 so v glavnih proizvodnih deželah za surovo maslo pridelali 2,7 milijonov ton presnega masla. Te dežele so Evropa, Amerika in Oceanija (Avstralija z Novo Zelandsko) in so dale pred svetovno vojno 3,3 milijone ton presnega masla. Ker je število krav danes že približno isto kakor je bilo pred vojno, je to pač dokaz, da dajejo danes posamezne krave manj mleka kakor pred vojno. To je zaradi pomanjkanja umetnih gnojil in zaradi pomanjkanja močnih krmil v povojnih letih.

V izvenevropskih deželah, zlasti v Ameriki in v Oceaniji, se je po vojni znatno povečala potrošnja svežega mleka, kar je moralo seveda vplivati na zmanjšanje proizvodnje presnega masla, ki znaša danes zato šele 75% predvojne proizvodnje. Ker se bo potrošnja svežega mleka zaradi povečanja števila prebivalstva še stopnjevala, je predlagala mednarodna kmetijska organizacija, naj bi se proizvodnja mleka do leta 1960 v primeri s sedanjo proizvodnjo podvojila in naj bi dosegla 300 milijonov ton.

Proizvodnja mleka ima tako predvidoma tudi pri nas zagotovljeno bodočnost.

Zlasti se je letos znatno povečala proizvodnja mleka v Franciji in to za 20%. Vzrok temu je v razmeroma dobri ceni za sveže mleko. Saj dobi danes kmet na Francoskem za 1 liter mleka 22 frankov (=šil. 1.74), namesto prejšnjih 11.50 franka. Tudi na Švedskem, Danskem in Holandskem se je proizvodnja mleka znatno povečala. Zlasti pa je v vseh teh deželah narastla proizvodnja sira in je zaradi tega že nastal zastoj v prodaji.

Tudi v Avstriji je bila lanske leto proizvodnja masla za več kot 3.000 ton, torej za 19% večja, kakor pa je bilo predvideno (18.951 ton). Zadnje mesece pa je proizvodnja masla padla zaradi izboljšanja kakovosti mleka od dosedanjih 2,5% masti na 3%.

Kakor ni nevarnosti, da bi bila proizvodnja mleka in presnega masla pri nas prevelika in bo pri pravilni organizaciji lahko kmet pri prodaji mleka vedno računal s stalnim dohodkom, pa je vprašanje, če je zagotovljen tudi stalni odjem sira. Gotovo bodo boljše kakovosti še dobile odjemalce, vendar bodo morale mlekarne računati z inozemsko konkurenco, česar se pri svežem mleku in maslu v bližnji prihodnosti še ni bati.

Združitev montanske industrije

V 25. številki „Našega tednika“ smo prinesli številke o proizvodnji železa in jekla v državah zapadne Evrope v letu 1938. Danes objavljamo najnovejšše podatke o proizvodnji premoga in jekla v zapadni Evropi. Ti podatki so izredno zanimivi in važni v zvezi s Schumanovim načrtom o združitvi montanske (premogovne in jeklarske) industrije v Zapadni Evropi.

Po uradnih številkah je dosegla celotna proizvodnja premoga v Franciji in Posarju, v zahodni Nemčiji, v Italiji in v državah Beneluksa (Belgija, Nizozemska, Luksemburg) 209 milijonov ton, medtem ko je znašala proizvodnja v Veliki Britaniji v istem letu 219 milijonov ton.

S celotno proizvodnjo vseh drugih držav je dosegla lani združena produkcija Evrope, brez Sovjetske zveze, 543 milijonov ton.

Celotna produkcija šestih držav, ki prihajajo trenutno v poštev za Schumanov načrt, znaša 38% skupne evropske proizvodnje; Velika Britanija je s svojimi 40% največji evropski proizvoznik premoga.

Za jeklo prikazujejo številke, da je proizvodnja v letu 1949 dosegla v Evropi (brez Sovjetske zveze) 55 milijonov ton, to je za 6% več kot leta 1938.

Šest držav „Schumanovega načrta“ zavzemajo od tega števila 29 milijonov ton, medtem ko odpade na Veliko Britanijo 16 milijonov ton; Velika Britanija je še vedno največja evropska proizvodnica jekla.

Celotna proizvodnja Velike Britanije v letu 1949 je bila 29% skupne evropske produkcije, medtem ko je ta odstotek v letu 1938 bil le 20%.

*

V ponedeljek so se spet sestali v Parizu zastopniki šestih držav (Francija, Belgija, Holandska, Luksemburška, Italija in Zapadna Nemčija), da nadaljujejo posvetovanja o takozvanem Schumanovem načrtu o združitvi montanske ali težke, to je premogovne in jeklarske industrije v zapadni Evropi. — Zastopniki posameznih držav so se od zadnje seje posvetovali s svojimi vladami in s predstavniki delavskih zvez.

Zastopniki francoske delavske zveze zahtevajo, da morajo biti v novi Vrhovni upravi montanske industrije zastopane tudi delavske zveze zapadno-evropskih držav.

Na ameriških univerzah in kolegijih poučuje približno 150.000 profesorjev.

*

Zadnja izdaja biografskega leksikona ameriških znanstvenikov („American Men of Science“) obsega okoli 54.000 imen; prva izdaja (1906) je imela samo 4000 imen.

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Slovenska služba božja je vsako nedeljo od pol desetih v starem bogoslovju (Priesterhausgasse).

ŠT. JAKOB V ROŽU

Obljube dozorevajo! Na zadnji občinski seji je bilo povišanje zemljiškega davka na predlog socialističnih zastopnikov sklenjeno in sicer od 150 na 200 odstotkov. Slovenski zastopniki so sicer protestirali in razlagali, da kmet danes ni več v stanu nositi povišanja davkov. Socialisti pa so zastopali mnenje, da kmet, ki je s črnimi cenami največ zaslužil, tudi najlažje plačuje predpisane davke. Da pa danes kmečki pridelki v razmerju do industrijskih izdelkov nimajo primerne cene, tega pa socialisti niso hoteli priznati.

Ob isti priliki so bili tudi določeni člani šolskih svetov za šole v Št. Jakobu, Podgorjah in Področici. Vsak odbor šteje po pet članov. V Št. Jakobu zastopa Slovence občinski odbornik Janko Janežič, v Področici Serajnik Jožej in v Podgorjah Wrulich Franc, p. d. Jurč.

Č. g. dekana pa smo zapeljali v celovško bolnico in upamo, da se prav kmalu zdrav zopet vrne v našo sredo.

ŠT. PETER PRI ŠT. JAKOBU

Na praznik Petra in Pavla smo sprejeli Žegrijevo mater, ki je dopolnila svojih 65 let, iz Št. Petra na pokopališče. Mnogo življenjskih preizkušenj in bridkosti je prenašala in pokazala, da je velika tudi v trpljenju.

Pet otrok je rajna mati vzgojila. Najstarejša hčerka je sedaj poročena v šentiljski fari in je svoj čas igrala v šentjakobski Miklovi Zali, ki je dosegla doma, v Ljubljani, Celju in Mariboru velik uspeh, Almiro. Druga hčerka, nekdanja tudi zelo dobra igralka našega društva, je poročena na Jesenicah. Najstarejši sin Franc pomaga doma očetu pri pekarski obrti.

Udeležba na pogrebu je bila velika in domači kaplan se je posloval od rajne. Vsem žalujočim naše sožalje.

BREZNICA

27. junija se je ponesrečila Frančiška Rauter, ki stanuje pri Jakobu Janežiču. Ko so končali kritje strehe, je šla žena po svojih opravkih ob hiši, kar nepričakovano pade opoka raz streho in zadene ženo ravno na glavi. Rana je sicer huda, vendar ni nevarna. Želimo, da prav kmalu zopet ozdravi.

LEŠE

Na kresno nedeljo smo pokopali enega najstarejših kmetov in rokodelcev šentjakobske občine, Juričevega očeta v Lešah. Od zore do mraka je možakar delal kot kolar in kmet, bil vsepovsod priljubljen in spoštovan.

Ker ima sina edince že od leta 1923. v Ameriki, je bil izročil kmetijo svoje- mu vnuku, sam pa se posvetil svoji obrti. Še celo potem, ko je letos spomladi obnemogel, ni pustil odnesti svojega orodja, da tudi kot 85 letnih gleda svojo delavnico.

Juričev oče je bil vzor vsem faranom tako v gospodarskem kakor tudi v narodnem in verskem oziru. Ob grobu blagopokojnega je spregovoril domači g. kaplan Česenj in nam stavil moža-korenino za vzor. V domači zemlji naj pokojni mirno počiva in se oddahne od svojega življenjskega dela.

SVEČE

V nedeljo 25. junija so v Svečah pod vodstvom gospe Kraus priredili Finžgarjevo igro: „Razvalina življenja“. V kratkem času so se igralci prav dobro naučili svoje vloge in nekateri res čisto naravno igrali. Žal obisk ni bil tak, kakor bi ga igra zaslužila, a bilo je v bližini preveč prirediteljev.

Nastopili so tudi pevci: Peter, Toni, Mark, Hanz in Todi. Prav nič se jim ni poznalo, da imajo že po pet križev na svojih ramah, seveda, nekateri so tudi mlajši med njimi. Dobro so odrezali.

Za zaključek dneva je bila še poroka Bovtižarjevega Bertija z Zofijo Wrulich iz Mač. Tudi mi jima želimo mnogo sreče na življenjsko pot!

ŠT. JANŽ V ROŽU

V nedeljo 25. junija smo opravljali pranganje in vsakoletni sejem. Skozi vas, po cesti in po polju smo spremljali Najsvetejšo. Zadnji oltar je bil poleg cerkve pri križu. Vošnjakova godba in pa deklški zbor pod vodstvom kotmirškega organista sta obhod še olepšala. Veliko ljudi je prišlo tudi z Gur, posebno iz Velinje vasi.

No, popoldne smo se pa pri gostoljubnih šentjancih prav pošteno najedli, nekateri še po večkrat.

SELE

Pred 26 leti je bila dograjena cesta iz Borovelj v Sele. Od takrat so Sele bolj odprte in promet narašča. Tovorni avtomobili nam dovažajo različno blago in odvažajo hlode, poštni avtobus pa nam lajša in krajša pota, kadar imamo opravke v Borovljah ali Celovcu. Avto je prodrl tudi že na Zgornji Kot, da džip privozi celo po strmih kolovozu do visoke Majarjeve kmetije. V nedeljo 25. junija pa so skozi Sele vozili motorji in avti mednarodne tekme. Ta popoldan smo se varovali hoditi po cesti, raje smo stali ob strani in pasli radovednost. Sredi vasi se je moral vsak vozač ustaviti, da je prejel potrdilo in vsakemu so ponudili tudi hladilne pijače, malinovega soka. Nato pa je vsak zdirjal naprej, na klanec in Rebri in po ovinkih v Kottah pa je moral vsak svojo hitrost zmanjšati, če je hotel srečno zvoziti po ozki in vijugasti gorski cesti.

Ta dan pa nas je čakalo še drugo prijetno iznenađenje. Šolsko vodstvo je priredilo razstavo ročnih del, izvršenih tekom šolskega leta. V dveh sobah je bila okusno prirejena razstava raznovrstnih pletenih, kvačkanih in vezanih izdelkov: pletene nogavice, jopice, kvačkane zvezdice in drugi okraski, vezene: blazinice, okenski zastori, prtici, namizni in velikonočni prtji in še marsikaj drugega. Komaj smo mogli verjeti, da so to izvršile deklice od drugega šolskega leta dalje. One iz drugega in tretjega razreda pa so izdelale predmete tako lepo, da bi že kar tekmovali z gojenkami kake gospodinjske šole. Krasne vezene z okraski v domačih motivih so nam posebno ugajale. Cela razstava je pričala o pridnosti učenek, pa tudi o zmožnosti in požrtvovalnosti in vnemi gšč. učiteljice Milene Lenardove, ki je znala v učenkah vzbuditi veselje do ročnih del in jim je bila s svojim znanjem vsak dan, tudi v prostem času, na razpolago. Razstavo je obiskalo veliko ljudi, ne samo matere, ki se za delo svojih otrok zanimajo in bivše učenke, celo fantje in moške so si razstavo ogledali in vse je bilo polno hvale. Gdč. učiteljici k uspehu čestitamo in želimo le eno: da bi še dolgo ostala med nami!

KORTE

V „kresnem“ tednu sem se mudil v Kortah. To je kraj, ki mu skoraj ni para, vendar je gotovo tudi na Južnem Koroškem še veliko število prebivalcev, katerim taj kraj ni znan. Kako pride mo v Korte? Iz Železne Kaple nas vodi cesta proti zahodu na Obirsko. Približno po sedmih kilometrih pa zavijemo s te ceste proti jugu v ozko sotesko Korškega potoka. Cesta je lepo grajena in vodi ostro zasekana skozi Korške peči, kakor skozi romantični Vintgar, v gorsko naselje Korte.

Korte so le redko naseljen kraj, saj je tam komaj kakih pet večjih posestnikov, še samostojnih kmetov. Velik del gozdov pa že izkorišča uprava veleposestva grofa Thurna. — Na krasni točki Storičevega pobočja zre v okolico lepa cerkvice, ki je podružnica župne cerkve na Obirskem. Svoječas je bival v župnišču pri cerkvi župnik-vpokojenec, ki je opravljal nekako župnijsko službo v Kortah. V letih groze med sve-

tovno vojno pa je postalo župnišče žrtev partizanskih bojov v teh krajih, partizani so minirali župnišče in Pristovnikovo hišo. Župnišče je pri tem bilo popolnoma porušeno, Pristovnikova hiša pa je bila močno poškodovana. Od takrat seveda tudi ni več duhovnika v Kortah, kamor prihaja vsak teden po enkrat preč. g. župnik z Obirskega.

Zadnje čase se je kljub starosti in boleznim opogumil gospodar Pristovnikove kmetije in upamo, da bo Pristovnikov dom v kratkem spet obnovljen in v okras korškemu okolišu. V načrtu pa je tudi obnova župnišča. Za dovoz potrebne gradiva iz Železne Kaple bo poskrbel — kakor smo zvedeli — grof Jurij Thurn, Vsa čast mu, da bo tako tudi pripomogel spet Korčanom do stalnega duhovnika.

Nekako na sredi pota iz Železne Kaple v Korte je bila nekoč ljudska šola. Tudi ta je postala žrtev vojnega viharja v teh krajih. Upamo, da bo v kratkem spet zrasla iz ruševin nova, še lepša šola. Saj jo že komaj čakajo vsi prebivalci tega okoliša: zadovoljni bodo starši, zadovoljni otroci pa tudi učitelji, ki bodo še mnogo več mogli narediti za našo mladino. M—k.

SVETI ŠIMON NAD GLOBASNICO

K nam, ki smo tako visoko in na samem, malo kdo pride. Iz Globasnice pridejo v najboljšem slučaju komaj trikrat. Toliko, da malo prezračijo mašno obleko in omare v zakristiji. In pa da pogledajo, če ni Šimon kam mahnul v vas, kot pravijo, da hodi vsak večer v bližnjo podružnico k Sveti Hemi. Se ne ve, kod jo maha ali mimo Laznika in Gradišnika ali preko Pečnika. Nekje so ga že morali zasačiti, ker tako govore. Do sedaj se je še zmeraj doma držal, ko smo prišli k njemu v vas. V pone-deljkih pravijo, se malo zalumpa in jo pozno maha nazaj. Zato so letos Globasani in Št. Lipsanje prišli k njemu kar v soboto, da so ga bolj gotovo doma dobili.

Dne 16. junija se je vila dolga procesija na hrib v goreči molitvi, da bi jim sv. Šimon izprosil prepotrebne dežja. Res, da ga ni bilo Bog ve kaj, vendar takoj naslednji dan smo dobili prvo pošiljko.

Na dan 13. VI. pa so jo mahali še v daljši procesiji Šmihelčani in Vogerčani. Lepo je bilo videti dolgo črno kačo, ki se je vila po hribu počasi z rožnimi vencami v rokav. Polna cerkev jih je bila. To se pri nas redko zgodi. Po župni molitvi so odšli domov in Šimon jim je kmalu in ne samo njim, ampak vsem, poslal malo večjo mero.

Dobra in goreča molitev oblake prodira. Že od nekdanj so ljudje ob suši prihajali k sv. Šimonu in nikoli jih ni pustil dolgo čakati. Vedno je bil v pomoč, tako se je tudi letos izkazal. Sicer smo že dobili dežja, pa ga je le še premalo, mogoče zato, ker ima sv. Šimon malo „klobuk“ prelučnan in se boji, da ne bi bil preveč moker. Se zdi, da bo le treba najprej streho popraviti ali napraviti novo streho, potem bo pa pošteno začelo deževati.

PODJUNA

Na kresno nedeljo 25. junija smo imeli pri nas „tamadlo“ žegnanje. Vsako leto pride na ta dan veliko ljudi k nam, da počastijo predhodnika Kristusovega. Letos jih je bilo pa izredno veliko. Zjutraj je nekam slabo kazalo in se je mežnarica že kar kislo držala, misleč, da ne bo pranganja, za kar je tako lepo pripravila. No pa se je pravčasno vse razkadilo, da se je moglo vse kar najbolj slovesno opraviti. Dekleta so lepo okrasila cerkvico, fantje so pa s mogočnimi streli povzdignili praznik. Seveda tudi pri Štefanu ni bilo prazno in se je nabralo precej vesele družbe pri „koroškem“ vinu in pri večnem „dudludludu“, ki je hreščal pozno v noč.

VEŠKI STAN NA PEČI

Spet je na Peči vse zaživelo. Kot vsako leto, so tudi letos prignali na dan svetega Vida, dne 15. junija, živino v pašo. Lep dan je bil in skoro malo preveč toplo za utrujeno živino, ki se je nevajena vzpenjala po strmini do sočnih pašnikov. Kričanje in vpitja je bilo kar dosti, tudi palica je prišla do izraza, da so najbolj trmaste spravili na plano. Hitro je bilo urejeno popisovanje, striženje števil in utišanje v rogove. Ži-

vina je potem, začetkoma še malo negotova, šla na pašo.

Letos je okrog 120 glav goveje živine. Nekaj jih bodo mogoče še prignali. Živina je od vseh krajev naše Podjune, celo onstran Drave jih je nekaj. Paša je letos odlična. Vreme v maju je bilo kot nalašč toplo, da je sneg skopnel in da je vse ozelenelo in zacvetelo. Letos pase Črnkov Folt iz Vešne vasi, ki je obenem glavni odgovorni član pri planini. Pomaga mu Ušinov Janez, ki je mlad in hitrih nog. Pod takim vodstvom na dobri in sočni paši se bo živina okrepila in jeseni spet vrnila na svoje domove.

GREBINJ

V nedeljo po Kresu je prejelo 36 malih prvo sv. obhajilo, 14 dečkov in 22 deklic. Po sv. opravi se jim je postreglo z zajtrkom in slaščicami. Popoldne pa se je v farni dvorani zbralo nekaj večjih šolskih otrok z malimi iz otroškega vrtca, da se poklonijo č. gosposdu župniku za njihov god, ki je bil na Kres. Bilo je izrečenih mnogo dobrih želj dušnemu pastirju, popevcem in pri-zorčkov resnih in smešnih. Veselo razburjenje je nastalo v zbranem občinstvu, ko so otroci naposled gospoda kar obmetali z rožami. Vse sta naučili in vodili čč. križarski sestri. Naj bi podarjene in pometane rože pomenile, da hoče mladina svojemu pastirju na pot življenja slati rožice, ne pa trnje. Dan sv. Petra in Pavla, farnih patronov, smo praznovali kot zapovedani praznik in sicer s cerkvenim obhodom in levitovsko sv. mašo. Bil je to letos tretji obhod. Tokrat smo izbrali daljšo pot vzhaj za vrtovi. Ni manjkalo brez, vsaj na eni strani. Pokalo je pridno dol iz grada. Udeležba je bila manjša, a procesija lepša ko samo po trgu, s prostim razgledom na polje, travnike, gozdove in gore. Nemalo mladega ljudstva je na trgu čakalo povratka procesije. Prosta volja. Drugi spet so morali ostati doma, ki bi se radi udeležili. Omenim še, da so otroci klošt. fare imeli prvo sv. obhajilo v svoji domači cerkvi na praznik presv. Rešnjega Telesa.

Na praznik Rešnjega Telesa hodijo Grebinjčani v Kloštru k procesiji, ki se razvija na prostem polju, na lepo nedeljo pa pridejo oni k nam.

KRČANJE

Radovedno so se ozirali na Kres dolinci gor na visoke Krčanje, kjer so pokali topiči, svirala godba, vihrala pisana bandera in kjer se je vila dolga procesija s požarno brambo na čelu okrog cerkve. Letos pa je bil povod še večjega izvanrednega slavlja srebrnomašniški jubilej našega domačega dušnega pastirja, č. g. Jos. Fritzerja, ki pastiruje že preko 15 let pri nas.

Cela fara se je potrudila, da bi se odela za ta dan v čim bolj praznično razpoloženje. Prihiteli so tudi duhovniki iz sosednih far, preč. g. dr. Zamjen iz Grebinjskega kloštra so orisali v svoji krasni pridigi lik duhovnika in veliko pomanjkanje dobrih duhovnikov ravno na Koroškem, preč. g. dekan iz Vober so podali v nemškem jeziku potek dosedanjega življenja preč. g. srebrnomašnika in mu želeli v imenu vseh faranov še mnogo let uspešnega delovanja v vinogradu Gospodovem. Med številnimi deklamacijami je ugajala posebno mala Rebernikova Micka, ki je pozdravila svojega kateheta in župnika v imenu šolske mladine.

Dan navrh, na kresno nedeljo, so zopet pokali topiči in je bučala godba. — Urban Slamanik se je naveličal samega stanu in je šel k sosedu Arnoltu po svojo izvoljenko Hildo Klade. Po poroki pa sta stopila pred župnika še dva, ki sta si po petindvajsetih letih srečnega zakonskega življenja vnovič obljubila zvestobo in ljubezen pred oltarjem. Nevestini starši so obhajali srebrno hojset skupno z zeleno poroko svoje hčerke. Želji župnika, da bi obhajali v prihodnjem svetem letu zlato poroko, hčerka srebrno in morda njeni potomci že zeleno, se pridružujemo tudi mi.

Expresso Lorenz

CELOVEC-KLAGENFURT

Villacher Straße 1

Zahodna omika

Po bridkih izkušnjah — da omeni samo pogodbo med Hitlerjem in Stalinom, jaltško in potsdamsko konferenco — je Zahod spoznal, da nasprotij s komunističnim svetom ne more rešiti za zeleno mizo, kakor je bilo med omikami narodi doslej v navadi. Komunistem je prinesel v mednarodno življenje čisto nove, doslej nepoznane stvari, ki jih oddaljeni zahodni narodi včasih težko razumejo. Počasi pa vendar le napreduje pravilno spoznanje, da bistvo današnjega razkola med Vzhodom in Zahodom ni v prvi vrsti boj za politično nadoblast nad svetom, ne boj za svetovno bogastvo naše zemlje in tudi ne zgolj sovjetski imperializem, temveč veliko več: bistvo razkola med Vzhodom in Zahodom je ideološkega, svetovnonazorskega, da, verskega značaja. Gre za duhovne osnove našega sveta, za zmago ali propast zahodne omike.

Proti zahodni omiki je postavil komunizem svoj svetovni nazor neodvisnega razuma, ki ga razglasa kot „vero napredka“ in jo z vso versko verno tudi še razglasa. Ta vera se je v samem komunističnem svetu sicer docela razgalila ter zvođenela, razmeroma veliko privlačno moč pa ima v zahodnem svetu, ki komunistične stvari ne pozna. Komunistem razkrajajo zahodno omiko v njeni lastni hiši, v njenem lastnem jedru. V tem tiči največja nevarnost.

Komunistem je zastavil boj na idejnem področju in jasno je, da ideje ni mogoče uničiti zgolj z zdravim gospodarskim in družbenim redom, ne z močnimi armadami in ne z vodikovo bombo, ampak le z močno idejo. Da ne bo nikakega dvoma, moramo biti še bolj jasni in še enkrat poudariti: Tudi zdrav družbeni in gospodarski red in uspešna vojaška obrambna sredstva so za boj s komunistom neobhodno potrebna, niso pa zadostna. Proti razkrajajoči komunistični ideji mora Zahod poleg vsega tega postaviti še močno zdravo in tvorno idejo.

To idejo ima v vzorih krščanstva, demokracije, svobode in tako dalje, potrebno pa je še nekaj. V to idejo mora živo verovati in jo na vseh področjih dosledno izvajati, kajti le tako bo imela življenjsko moč in borbena silo, ki bo lahko zmagala nad komunizmom.

Te resnice se žal Zahod danes morda še vse premalo zaveda. Če smo odkriti, moramo to važno pomanjkljivost priznati in jo skušati odpraviti. Tako slabo pa vendar ni, da bi morali obupati. Povsod na svetu vidimo, kako zelo vplivni in učeni ljudje iskreno iščejo pota in na-

čine za rešitev zahodne omike, ter se pri tem ustavljajo prav pri ugotovitvi, ki smo jo zgoraj navedli.

List „Times“ je na primer objavil daljši članek o govoru, ki ga je imel angleški zgodovinar prof. Hugh v Oxfordu.

Kakor vsi dobri zgodovinarji od Herodota sem, piše „Times“, je tudi prof. Hugh v svojem govoru ostro in izrazito razčlenil in pogodil zanimiva vprašanja in težave sodobnega sveta.

„Prvič v zgodovini zadnjih dveh tisoč let“, pravi prof. Hugh, „smo v našem stoletju doživeli napad, ki je načel najgloblje osnove naše omike. Znanstvenik, politik, državnik in vojak jo morajo vzajemno braniti. Omika je v vsaki vladavini — tudi v najširši ljudski vladavini — v nekem smislu vedno aristokratska. Če se smemo izraziti z besedami dr. Arnolda Tonbee-ja, bi rekli, da mora biti odvisna od idej ustvarjalne manjšine.“

V zvezi s tem nastane neko vprašanje: ali ni vsaka omika obsojena na zaton, kakor hitro zlasti po svoji osnovno-

civilizatorični plati pronikne med široke množice? Profesor Hugh odgovarja, da ne. Sedanji sovražnik zahodne omike — totalitarizem, jo napade z množicami in zato jo je treba z množicami tudi braniti.

„Times“ nadaljuje: „Našo omiko ali zahodni način življenja moramo braniti vsi, izbranci in najširši krogi. Vsi moramo ne le verovati vanjo, marveč jo tudi izpričevati s svojimi dejanji. Ni pa dovolj, da se nečloveškemu totalitarizmu, po katerem je država moralno upravičena, da si človekovo osebnost in svobodo popolnoma podredi, samo upremo. Če hočemo spoznati strašno zmotnost tega nazora, moramo dobro dojeti osnovna načela in vsebino naše omike, kajti le tako bomo lahko spoznali čisto barbarški in nazadnjaški značaj totalitarnega modroslovja.“

Naša omika sloni predvsem na dveh načelih, to sta notranja vrednost in dostojanstvo človekove osebe ter absolutno razlikovanje med dobrim in zlom. Ti načeli pa bomo do bistva došli le, če se jih ne bomo zgolj priučili, ampak ju tako spoznali, da nas bosta notranje prevzeli in do dna duše notranje prepričali.

Kako živijo v Albaniji?

Trije albanski vojaki so pred kratkim pobegnili iz Albanije, prekoračili mejo pri Kakaviji in se predali grškim vojaškim oblastem. Ti vojaki so opisali razmere v Albaniji in janinski dnevnik „Ethnikos Agon“ je objavil ta opis. Tudi neki civilisti, ki so nedavno pobegnili iz Albanije, so v glavnem potrdili opis albanskih vojakov.

Kaj pripovedujejo ti vojaki? Po prekinutvi gospodarskih odnošajev z Jugoslavijo so se zmanjšale dobave živil. Jugoslavija je dobavljala Albaniji koruzo, katero so Albanci rabili za kruh. Albanija je pa izvažala v Jugoslavijo olje in petrolej. Sedaj pa je v Albaniji zelo malo koruze in večino albanskega oljčnega olja in petroleja izvažajo v Sovjetsko zvezo. Državni nameščenci so edini, ki od časa do časa dobivajo majhen obrok oljčnega olja. Navadni ljudje ga lahko kupijo na črni borzi za 700 lekov (= 350 šil) kilogram.

Koruzni kruh iz jugoslovanske koruze je prejel stal 15 lekov (7,5 šil) kg na črni borzi, a uradna cena je bila 10 do 12 lekov. Sedaj pa stane 100 lekov (50 šil) na črni borzi, a uradna cena je 15 lekov.

Ni riža, ne testenin, ne kave, tudi na črni borzi ne. Mast se lahko kupi samo na črni borzi in sicer za 1100 lekov (550 šil.) za kg. Državni nameščenci dobivajo mesečno pol kg sladkorja, na črni

borzi stane 350 lekov (175 šil.) kg. — Krompir stane 50 lekov kg, fižol pa 110 lekov.

Obroki so enolični, navadno krompir, fižol ali zelenjava z majhnim koščkom kruha, in sicer dvakrat na dan. Po vaseh redkokdaj prodajajo meso, če sploh kdaj. Če kdo zakolje žival, mora dati tri kg mesa državi. Če sklene vaški komunistični odbor, mora lastnik žival zaklati.

Obleka in obutev sta racionirani. Ljudje dobivajo letno tri metre blaga in en par čevljev. Če sorodniki pošljejo pakete iz inozemstva, jih izročijo naslovnikom. Često pa pokradejo vsebino paketov. Tudi odvzamejo naslovniku del živila.

**PLAŠČE IZ BALONSKE SVILE
ŠPORTNE OBLEKE
POSAMEZNE SUKNJICE
KASHA HLAČE
KRATKE HLAČE
JOPIČE
PERILO**

nudi:

Walcher

CELOVEC-KLAGENFURT

10.-Oktober-Str. 2

Tel. 22-73

Modna trgovina

SAMONIG

nudi:

Ia ženske svilene dokolenke
v vseh barvah S 14.90

BELIAK-VILLACH

Weißbriachgasse 12

„GEORGE“ BO VSE OPRAVIL

Za vsakega pilota, je pristajanje v slabem vremenu, v megli ali pri slabi vidnosti kaj neprijetna stvar. Moderna tehnika je nedvomno poenostavila to pristajanje, ki je bilo v dobi pred izumom radarskih naprav zelo nevarno.

Sedaj imamo dva načina „slepega“ pristajanja: takozvani ILS sistem (Instrument Landing System) in G. C. A. sistem (Ground Controlled Approach).

Pri prvem oddajo v zrak kratek prenos visoko frekvenčnih radijskih valov, katerim sledi letalo, če ima potrebne naprave ter se tako spusti skozi meglo na letališče. Pri drugem sistemu pa na poveljniškem stolpu na letališču sledijo letalu s pomočjo radarja — z drugimi besedami ga „vidijo“ — in mu dajejo po radiotelefonu navodila za pristonek.

Oba načina pa imata skupno napako: letalo pride, prileti na letališče, a pri pristajanju samem, ki je ob slabi vidnosti še posebno težavno, mora le pilot neposredno voditi letalo. Ta torej pristaja v veliki živčni napetosti, ker mora na eni strani paziti na številne naprave na letalu in skuša s svojimi očmi predreti megleni zastor, z druge strani mora slediti navodilom, ki prihajajo po radiu ali, ki mu jih daje smerno kazalo sistema ILS.

Te težave naj bi sedaj odpravil „George“ ali tako imenovani avtomatični pilot. Ta bo vodil letalo po radiofonskih navodilih z zemlje ali pa na podlagi radijskih valov. A to še ni vse. „George“ bo lahko izvedel z posebnimi pripravi, med katerimi je tudi zelo občutljiv visinomer, prvi del resničnega pristajanja. Te nove sposobnosti avtomatičnega pilota še vedno proučujejo ali veliko upanje je, da bo „George“ res omogočil „slepo“ pristajanje.

ki jih dobiva na živilske karte. Pred kratkim so začeli cariniti pakete. Režimu paketi niso po volji, ker dokazujejo, da je laž, kar pravi komunistična propaganda, da v zahodni Evropi živijo slabše kot v Albaniji.

OD 22. DO 30. JULIJA 1950 BELJAŠKA RAZSTAVA (VILLACHER AUSSTELLUNG)

Velik veselilni prostor

Reprezentativna tuzemska in zamejska razstava • Obrt • Industrija • Trgovina • Kmetijstvo

Razstavni prostor: Richard-Wagner-Straße (Hauptschule und Gewerbeschule), Telefon: 43-48, od 15. Julija 60-00 Veselilni prostor: Ossacherzeile

Z. I. M:

Zvesta seca

16.

„Kako se pa z mamom razumeta?“ je vprašal mož svojo mlado ženo.

Neži se ni smela pritožiti. „Veš, že na pragu so mi dali hleb kruha v roke, sem čutila, da bodo dobri z menoj. Ljubeznost in dobrohotnost jim je sijala iz sivih oči in ko so me pokrižali in sprejeli za svojo hčer, so tako fletno dejali: „Neži, zdaj imaš pa dve mami in gledala bom, da se čezme ne boš mogla pritožiti.“ Že tedaj sem sklenila, da bom prav dobra ž njimi, da nikoli ne bova prišli navzkriž.“

„Ali pa veš, zakaj so naša mama tako prijazni in blagi?“

„Zdi se mi, da vem. Žene, ki so veliko trpele ali veliko trpe, imajo vedno največ dobrote v sebi. Trpljenje človeka plemeniti.“

„Neži, to si prav res lepo povedala,“ ji je priznal Rok. „Zdaj pojdiva pa še na kaščo, da boš videla, koliko žita pri-

delamo na Rutarjevem, če Bog poseben žegen da.“

Čez most, ki vodi na gumno, sta zavela na lesen, lepo izrezljan hodnik. Sami srčki in rože so bile izrezane iz desk, da je bilo prav lepo pogledati preprosto umetnino.

Železna vrata so zahreščala, ko je ključ opravil svoje delo. Vonj po suhih zdravilnih rožah jima je udaril nasproti. Razen skrinj, polnih žita, je bilo tu shranjeno tudi sadje. Na policah so počivali stari nerabni predmeti, o katerih pa je mislila Rutarica, da morda le še čez sedem let prav pridejo. Še nove, lepe košarice so visele s klinov, slamnice, koški, polomljen okoren konjček, kup petelinovih peres, gamsova brada, polomljen križ in še in še. Prav v kotu pa je samevala pisana zibelka: „Vidiš, v tistile so pa mene zibali,“ je toplo dejal Rok. „Za našega naslednika si jo pa že ti prinesla s seboj.“

„Otroke imam rada,“ je iskreno dejala Neži.

Rok pa je odprl skrinjo s pšenico, vzletel prgišče v roke, jo gledal od vseh strani in pobožno dejal: „Kot zlato je to žito. Bog daj, da bi vselej tako gra-

tala, potem bo kruha za deset otrok dovolj.“

„Poglej in ta ajda! Redko so zrna tako debela!“

Z ljubeznijo kmeta, ki je ves vrasel v zemljo, je precenjeval žito. „Ječmen pa najboljše daje, če ga sejemo v Kotu. Neži, v Kotu je lepo. Spomladi bova šla večkrat tja. Mama so že rekli, da bomo tam, kjer je tisti polomljen križ, sezidali novega. In slikar z Rožeka, Markovič, bo prišel, da ga poslika. Tedaj bo tudi tebe vzel na platno, tako kot teto Leno.“

„Tega pa nočem,“ se je branila Neži. „Naj raje naslika Mater božjo za v izbo.“

„Se bomo že še zmenili, zdaj pa jabolka pogledaj! Ti rdeči ostanejo prav do binkošti. Samo eno drevo imamo, ki pa vsako drugo leto bogato obrodi. To so limončki. Poskusi, čisto po citronah diše. Tle so pa najboljše. Vse vem, s katerih dreves so. Veš, tudi sadje moraš rad imeti in ga negovati, če hočeš, da kaj da.“

Ko sta se vračala s kašče, ju je v izbi pričakoval Hanzej. Rutarica se je pogovarjala z njim in mu postregla z orehi in kruhom. Mlel je smeje se dober

prigrizek in priznal, da mu je bilo po Nežiji dolgčas.

„Bo pa pri nas za hlapca,“ je pol v šali pol zares dejala Rutarica.

Malemu se je pa imenitno zdelo, da ga za hlapca poštejejo. „Doma bi me pustili,“ se je izdal.

„Se bomo pa res zmenili,“ je bil volje Rok.

„Koliko boš pa hotel na leto? Prtene hlače, volneno jopico, cikle, klobuček in še nekaj na roke. Zvečer prideva z Nežijo v vas in domov grede te že lahko vzameva s seboj.“

Fant se je muzal in smeje nagajal: „Potlej bom pa večkrat orehe jedel.“

*
Mlinarjevi so sedeli v izbi, ko sta vstopila Rok in Neži.

„Dober večer,“ so se ju vsi razveselili.

„Kako pa kaj, ta mveda?“ se je šalil Mlinar. Rok je ostal pri gospodarju, Neži pa je stopila za mamom v kuhinjo. Marsikaj sta se imeli pomeniti.

Mama je hitro opazila, da je Neži zadovoljna, a ji je vendar dosti novega. „Če bo kaj treba, kar domov prileti,“ je svetovala mama.

(Dalje prihodnjici)

Slavenske oddaje v radiu

SREDA, 5. julija:
14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodarje; zanimivosti.
CETRTEK, 6. julija:
14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodarje; zdravniško predavanje.
PETEK, 7. julija:
14.30—15.00 Poročila; pregled svetovnega tiska.
SOBOTA, 8. julija:
9.00—9.30 Literarna oddaja.
NEDELJA, 9. julija:
7.15—7.45 Duhovna obnova; pester jutranji spored.
PONEDELJEK, 10. julija:
14.30—15.00 Poročila; sodobna vprašanja: „Sovjetska zveza na Daljnem Vzhodu“ (konec); glasba.
TOREK, 11. julija:
14.30—15.00 Poročila; zanimivosti; glasba.
18.30—19.00 Čas v pesmi na Obirskem.
SREDA, 12. julija:
14.30—15.00 Poročila; predavanje za gospodarje; zanimivosti.

ŽE RODOVOM JE ZNANA
ZNAMKA

Hunter & Schrantz

AKTIENGESELLSCHAFT
CELOVEC-KLAGENFURT
Siriusstrasse 3 — Tel. 34-06, 34-07
daljnopis Celovec, št. 18.

Vetne ograje

Postelje iz jeklenih cevi

Železne konstrukcije

škarjaste ograje, železne ograje
vseh vrst, žični pleteži, žična tkiva,
posteljni vložki, Epeda-vložki,
bodeča žica

Tesnilni trakovi za lahkogradne
plošče

Naročniki, pozor!

Od 1. oktobra 1949 do 1. maja 1950
stane list mesečno šil. 1.60. Od 1. maja
1950 naprej stane list mesečno šil. 2.—.

Naročniki, ki lista še niso plačali, so
dobili ali bodo še tekom tega meseca do-
bili račune, ki izkazujejo vsoto za čas
od začetka dostavljanja lista do konca
leta 1950. — Prosimo vse naročnike, da
poravnajo naročnino.

Za inozemstvo pa bomo ustavili list
vsem onim, ki naročnine ne poravnajo
do 1. avgusta, z zadnjo julijsko števil-
ko. Onim naročnikom v inozemstvu, ki
so že plačali polno naročnino šil. 60.—
letno ali dva USA dolarja, pa redno do-
stavljamo list vsak teden. Zelo nas bo
veselilo, ako dobimo sporočilo, da list
redno prejemajo.

Stropi iz kotnih razpornikov

WINKELSTEGDECKE

Z odlikovanji nagrajena konstrukcija
železobetonskega stropa iz izgotovljenih
sestavljanih delov, — takojšnja dobava,
izdeluje

Max Schmidt

GRADBENO PODJETJE ZA GRADBENA IN INŽENIRSKA DELA
CELOVEC-KLAGENFURT, Getreidegasse 4 Tel. 17-95
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

**A STEFAN
ANDRECS**

CELOVEC-KLAGENFURT, Karfreitstraße 9
Železnina, stavbarski in pohištveni oboji
vse za gospodinjstvo in kuhinjo - Nizke cene

NAJVEČJA IZBIRA
MOŠKIH SRAJC
z orig. italijanskim krojem
ovratnika

Grüner

Celovec - Klagenfurt
Burggasse

IZDELAVA SLIK

HITRO IN DOBRO PRI FOTO-FILMU

HUBERT WANDERER

DOMGASSE 4

CELOVEC-KLAGENFURT

Razpošiljanje po pošti

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovar-
niško novi 4 cevni Super od 526 S
naprej. — Popolnoma prenovljeni
aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica.
Žarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC-KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29-48

ŽARNICE

za vse vrste el. toka
samo pri

HANS KREUTZ

Kramergasse 11 Celovec
Tel. 21-73

A. Cerny

CELOVEC-KLAGENFURT, Neuer Platz 3

Janice brez rokavov

LINOLEJ

vsako *lepotično blago*

STEKLO; PORCELAN; glinasta
posoda, svetilke, okvirji, zrcala in
VSE VRSTE STEKLA ZA OKNA
Steklo za vrata in izložbe

Josef Pötzl

Celovec-Klagenfurt,
Karfreitstrasse 12, tel. 17-81
Lidmanskysgasse 13

Kdor ima prijatelja ob svoji strani,
hodi kakor privezan preko ledu življe-
nja.

**Nova pomoč
gospodinjam**

so König-ovi recepti-
slikanice, ki prihranijo
mного skrbi. Pri trgov-
cu si gospodinja izbe-
re tak recept v slikani-
ci kakor ga potrebuje.
— Gospodinje tudi že
vedo iz skušnje, da se
pecivo s König-ovim
pecilnim praškom goto-
vo posreči, ker je ta
gotovo zanesljiv; zato
pa je tudi tako priljub-
ljen.

tako pomaga **König** gospodinjam
BACKPULVER

KINO

Celovec - Klagenfurt

Predstave ob 16., 18.15 in ob 20.30 uri.
STADTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
4.—6. VII. „Gruß-Kuß, Veronika“
7.—13. VII. „Die seltsame Geschichte des
Brandtner Kasper“

PRECHTL

Do 6. VII. „Schwarze Narzisse“ (barvni film)
7.—10. VII. „Höllische Liebe“
11.—13. VII. „Ein Unsichtbarer geht durch
die Stadt“

CARINTHIA-LICHTSPIELE

Do 6. VII. „Zimmer Nr. 77“
7.—13. VII. „Die toten Augen von London“

PETERHOF

Do 6. VII. „Doktor Rossin“
7.—13. VII. „Ein gefährlicher Bursche“

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30;
ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
7.—10. VII. „Osterparade“
11.—13. VII. „Skandal um Julia“

STADT-KINO

4.—6. VII. „Das Tal der Indianer“
7.—10. VII. „Geliebter Lügner“
11.—13. VII. „Die Tanzlehrer“

Elite Filmbühne

4.—6. VII. „Vorstadtmädel“
7.—10. VII. „Ziefeld Girl“ (Mädchen im
Rampenlicht)

Apollo Lichtspiele

Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
7.—10. VII. „Tiger von Eschnapur“, I. del
11.—13. VII. „Das indische Grabmal“, II. del

Za dober valja

Pri zaslišanju

Sodnik: „Vaše ime?“
Obtoženec: „Jože Majhen.“
Sodnik: „Oženjeni?“
Obtoženec: „Da.“
Sodnik: „S kom?“
Obtoženec: „S svojo ženo.“
Sodnik: „Ali ste že kdaj slišali, da bi
bil kdo poročen s kakim moškim.“
Obtoženec: „Da, moja sestra.“

Ženitna ponudba

„Gospodična Eva, ali bi se poročili z
bedakom samo zato, ker ima denar?“
„Oh, vaša ženitna ponudba me je ta-
ko presenetila!“

De Lillia

BARVE IN LAKE

DOBITE sedaj tudi v Kanaltaler- naselbini v TRGOVINI

Wolfgang MOROCUTTI

CELOVEC-KLAGENFURT, Siebenhügelstraße 73